

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

EKONOMİK GÖRÜNÜM

Ocak 2025

Son Güncelleme Tarihi: 07.02.2025

Not: Sunumda yer verilen veri, görüş ve değerlendirmeler, hiçbir kişi, kurum veya kuruluşa herhangi bir taahhüt içermemekte olup sadece bilgi amaçlıdır.

İÇİNDEKİLER

A- MAKROEKONOMİK GELİŞMELER	3
B- MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM	20
C- İÇ TİCARET GELİŞMELERİ	31
D- DIŞ TİCARETTE GELİŞMELER	38
1) MAL TİCARETİ	39
2) ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ	52
E- YATIRIM ORTAMI	65
F- SERBEST BÖLGELER	71
G- İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU ve ÇOK TARAFLI TİCARET	78

A- MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Temel Ekonomik Göstergeler

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
GSYH Artışı, Zincirlenmiş Hacim Endeksi , %	6,1	3,3	7,5	3,0	0,8	1,9	11,4	5,5	5,1
GSYH, Cari Fiyatlarla, Milyar TL	2.351	2.627	3.134	3.761	4.318	5.049	7.256	15.012	26.546
GSYH, Cari Fiyatlarla, Milyar \$	867	869	859	798	760	717	808	906	1.130
Nüfus, Bin Kişi	78.218	79.278	80.313	81.407	82.579	83.385	84.147	85.280	85.326
Kişi Başına GSYH, Cari Fiyatlarla, \$	11.085	10.964	10.696	9.799	9.208	8.600	9.601	10.659	13.243
İhracat (GTS, F.O.B.), Milyon \$	151,0	149,2	164,5	177,2	180,8	169,6	225,2	254,2	255,6
İhracat (GTS)/GSYH,%	17,4	17,2	19,1	22,2	23,8	23,7	27,9	28,1	22,6
İthalat (GTS, C.I.F.), Milyon \$	213,6	202,2	238,7	231,2	210,3	219,5	271,4	363,7	362,0
İthalat (GTS)/GSYH, %	24,6	23,3	27,8	29,0	27,7	30,6	33,6	40,2	32,0
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (% GTS)	70,7	73,8	68,9	76,6	86,0	77,3	83,0	69,9	70,6
Seyahat Gelirleri, Milyar \$	33,2	23,8	28,1	32,1	38,8	14,2	27,9	45,4	49,5
Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Giriş), Milyar \$	19,3	13,8	11,2	12,5	9,5	7,7	12,9	13,7	10,7
Cari İşlemler Dengesi (Milyar \$)	-21,4	-22,2	-35,1	-14,6	15,0	-31,1	-6,4	-46,6	-40,5
Cari İşlemler Dengesi/GSYH, %	-2,5	-2,6	-4,1	-1,8	2,0	-4,3	-0,8	-5,1	-3,6
İşgücüne Katılma Oranı, %	51,3	52,0	52,8	53,2	53,0	49,3	51,4	53,1	53,3
İşsizlik Oranı, %	10,3	10,9	10,9	11,0	13,7	13,2	12,0	10,4	9,4
İstihdam Oranı, %	46,0	46,3	47,1	47,4	45,7	42,8	45,2	47,5	48,3
TÜFE, (On iki aylık ortalamalara göre değişim) (%)	7,67	7,78	11,14	16,33	15,18	12,28	19,60	72,31	53,86
TÜFE (%)	8,81	8,53	11,92	20,30	11,84	14,60	36,08	64,27	64,77
ÜFE, (On iki aylık ortalamalara göre değişim) (%)	5,28	4,30	15,82	27,01	17,56	12,18	43,86	128,47	49,93
ÜFE (%)	5,71	9,94	15,47	33,64	7,36	25,15	79,89	97,72	44,22

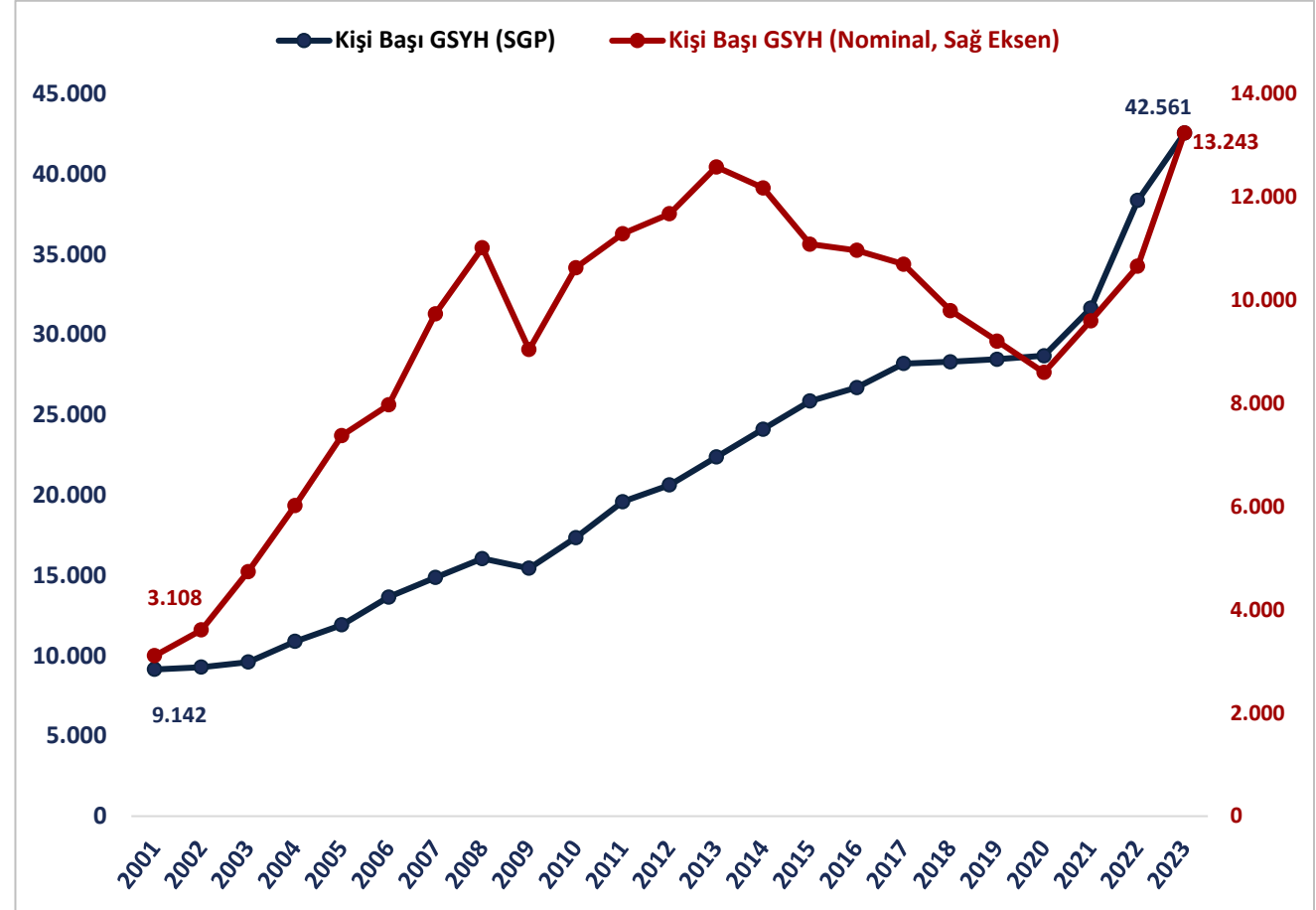
Kaynak: TÜİK, TCMB

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Kişi Başına Düşen GSYH

- Kişi başına düşen Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH), 2023 yılında, 2002 yılına göre 3,7 kat artarak 3.608 dolardan 13.243 dolara yükselmiştir.
- Satın Alma Gücü Paritesi'ne (SGP) göre, 2023'te kişi başına düşen GSYH 42.561 dolar olmuştur.

Kişi Başına Düşen GSYH, ABD Doları

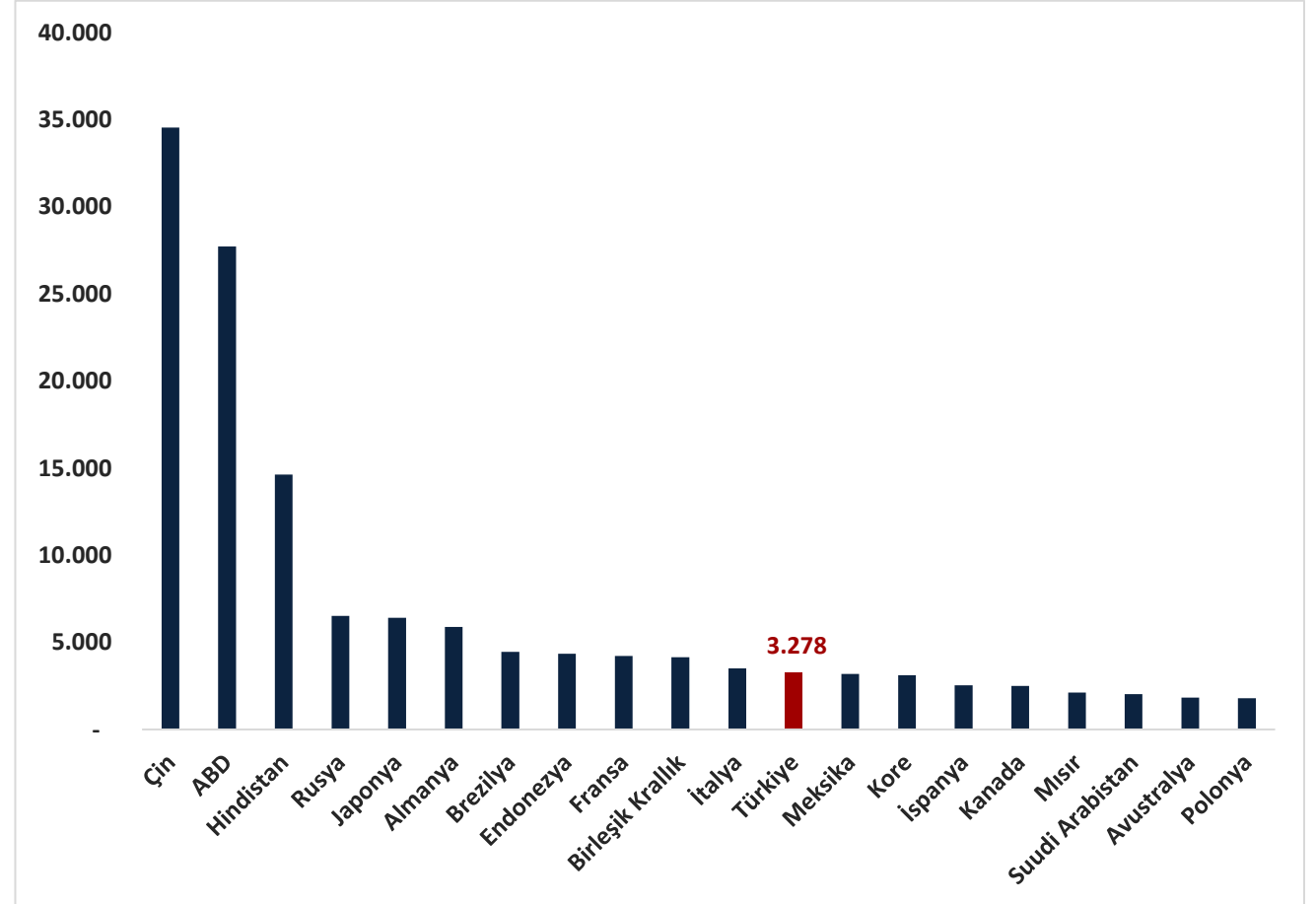
Kaynak: TÜİK

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Dünya'nın En Büyük 20 Ekonomisi

- Türkiye, Satın Alma Gücü Paritesi'ne (SGP) göre GSYH sıralamasında, 2023 yılı itibarıyla dünyanın 12'nci, Avrupa'nın 4'üncü büyük ekonomisidir.

Dünya'nın En Büyük 20 Ekonomisi (Satın Alma Gücü Paritesi, GSYH)

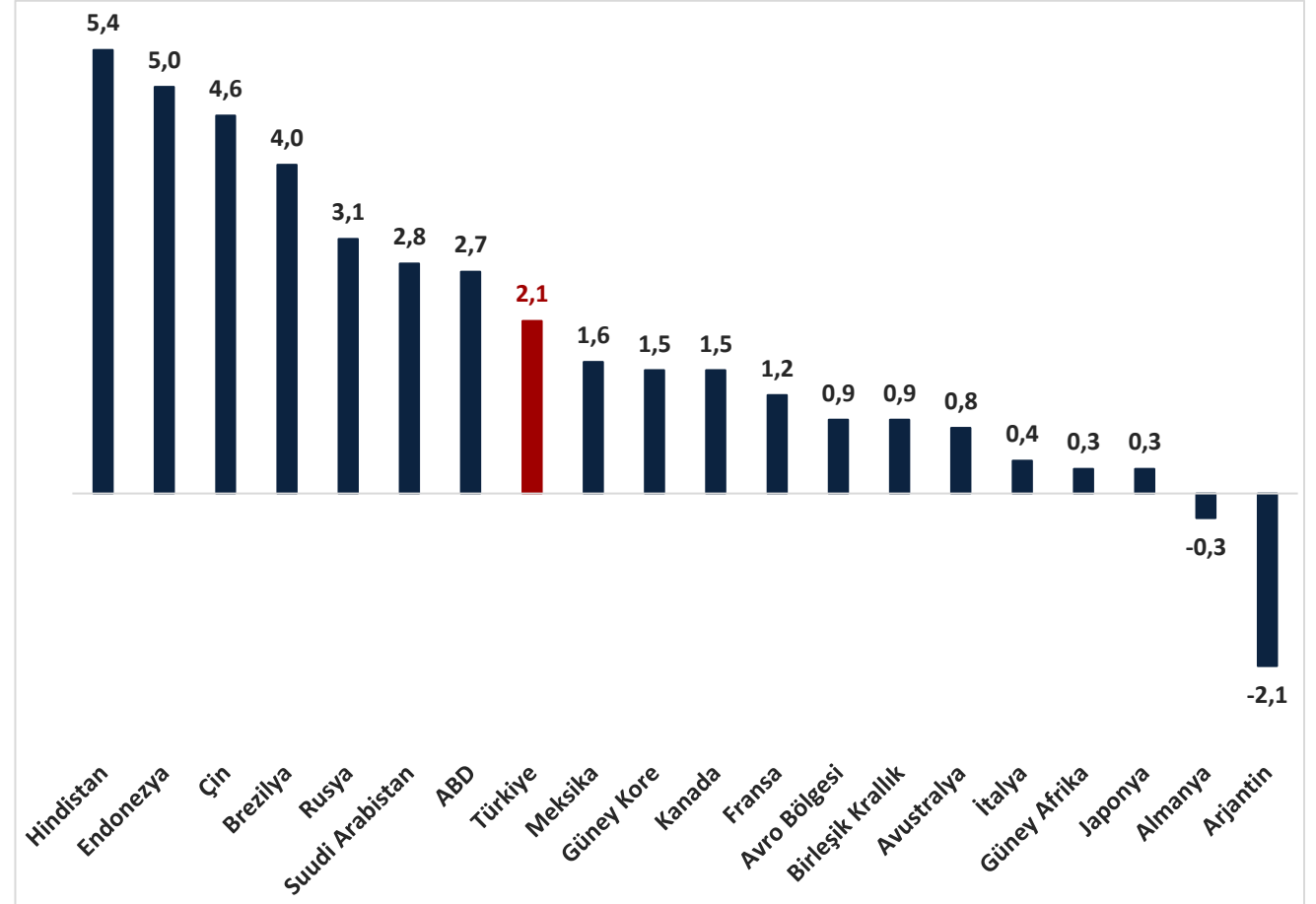
Kaynak: IMF

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

G20 Ülkelerinin GSYH Değişimleri

- Türkiye ekonomisi 2024 yılının üçüncü çeyreğinde %2,1 oranında büyümüştür.

Verisi Açıklanan G20 Ülkelerinin GSYH Değişimleri (%) (2024 Ç3)

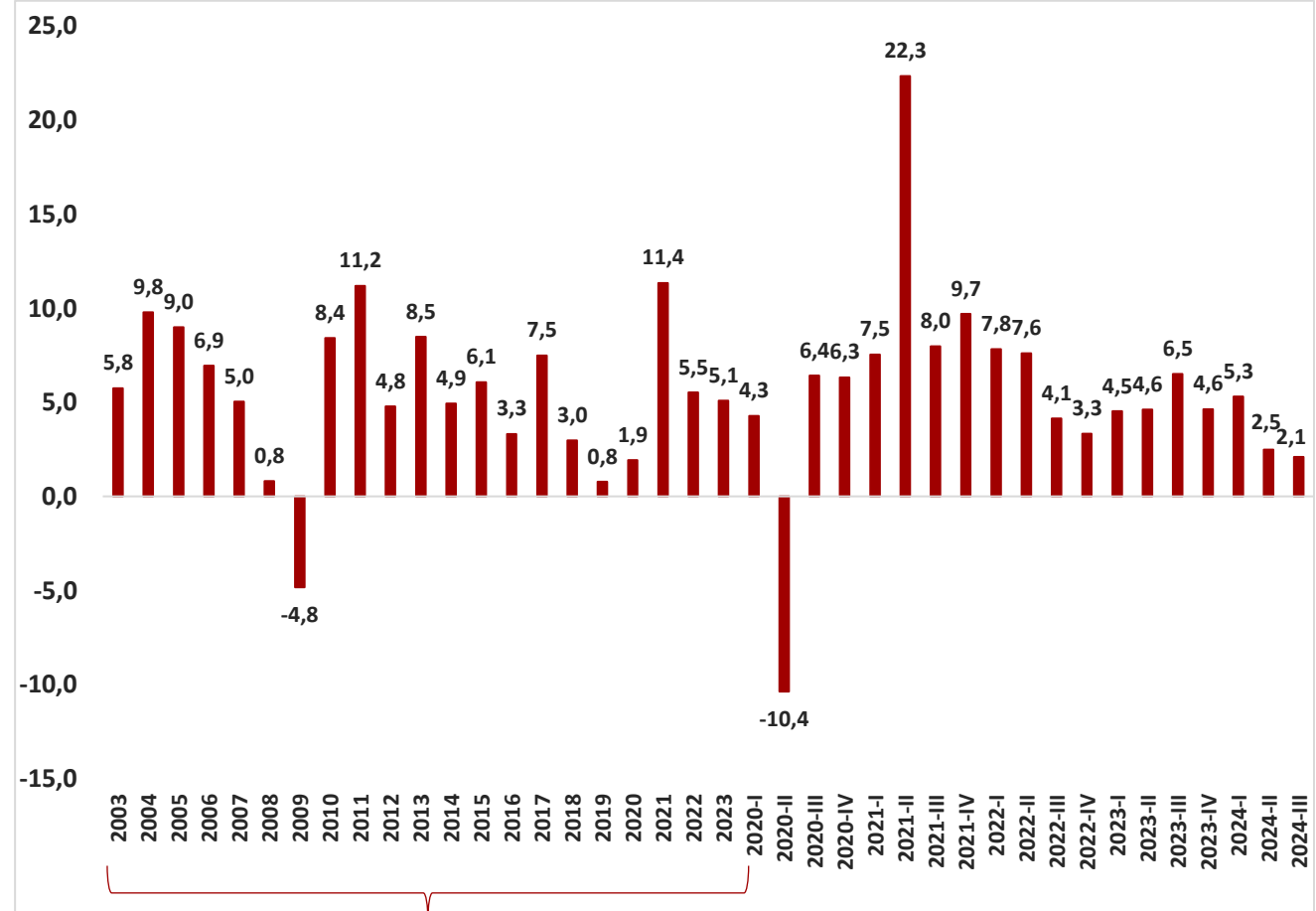
Kaynak: S&P Global, EIU, Eurostat, ABD BEA, Avustralya İstatistik Bürosu

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Dönemler İtibarıyla GSYH Büyümesi

- Türkiye ekonomisi 2024 yılının üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %2,1 oranında büyümüştür.
- Türkiye ekonomisi 2003-2023 döneminde ise yıllık ortalama %5,4 oranında büyümüştür.

Dönemler İtibarıyla GSYH Büyüme Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

Yıllık Artışlar

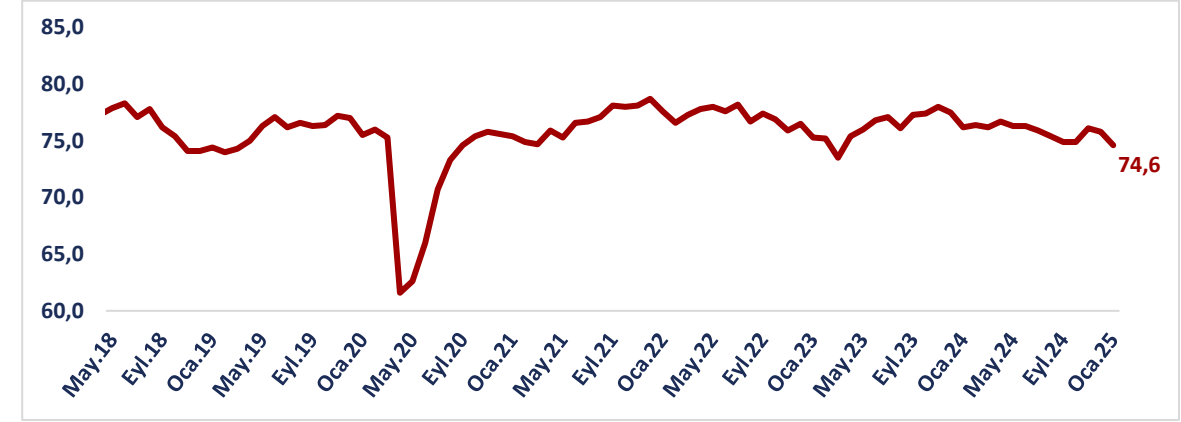

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Sanayi Üretimi

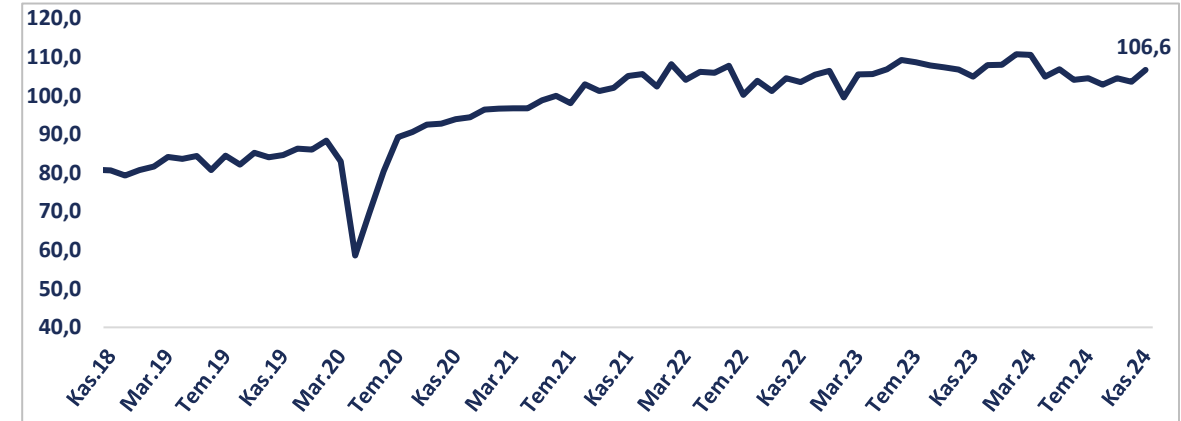
- 2025 yılı Ocak ayında, İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (KKO) yıllık bazda 1,6 puan, aylık bazda ise 1,2 puan azalışla %74,6 seviyesinde gerçekleşmiştir.
- 2024 yılı Kasım ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde bir önceki aya göre %2,9 artış, takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde ise bir önceki yılın aynı ayına göre %1,6 oranında artış gerçekleşmiştir.

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (%)

Kaynak: TCMB

Sanayi Üretim Endeksi*

Kaynak: TÜİK , *Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Endeks (2021=100)

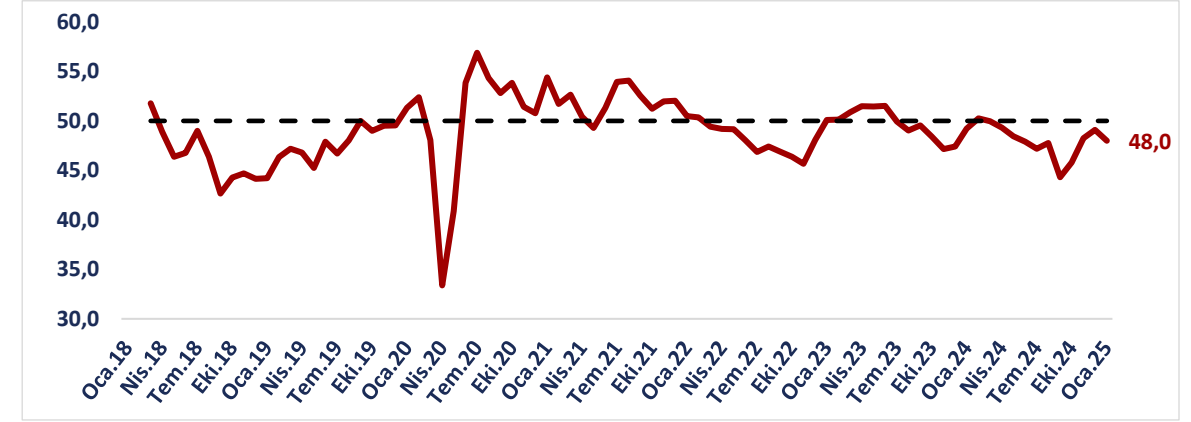
MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

İmalat PMI ve Yeni İhracat Siparişleri Endeksleri

- İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), 2025 yılı Ocak ayında 48,0 olarak gerçekleşmiştir.
- Yeni İhracat Siparişleri Endeksi 2025 yılı Ocak ayında 48,5 olarak gerçekleşmiştir.

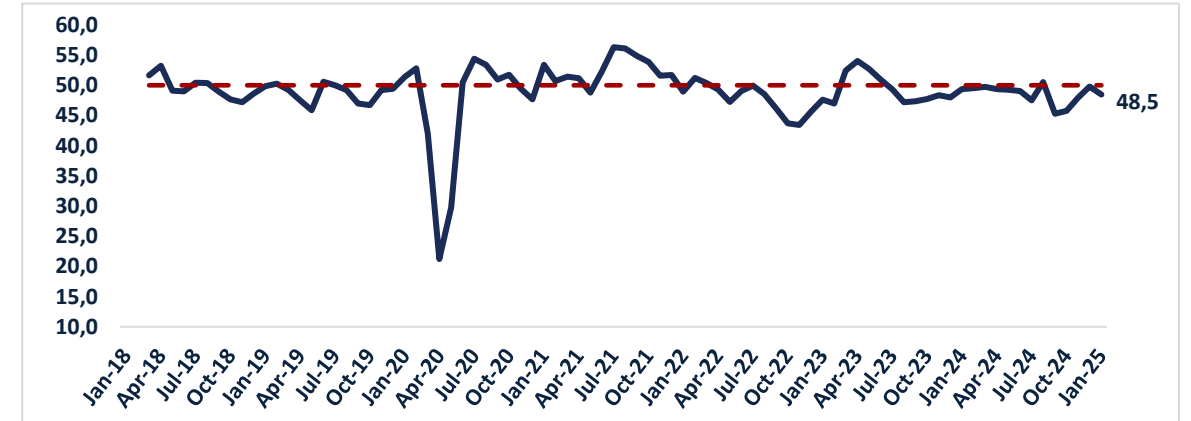
*Endekslerin 50 değerinin üzerinde olması iyileşmeye işaret ederken 50'nin altında olması kötüleşmeyi ifade etmektedir.

Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI)*

Kaynak: İSO, S&P Global

Yeni İhracat Siparişleri Endeksi*

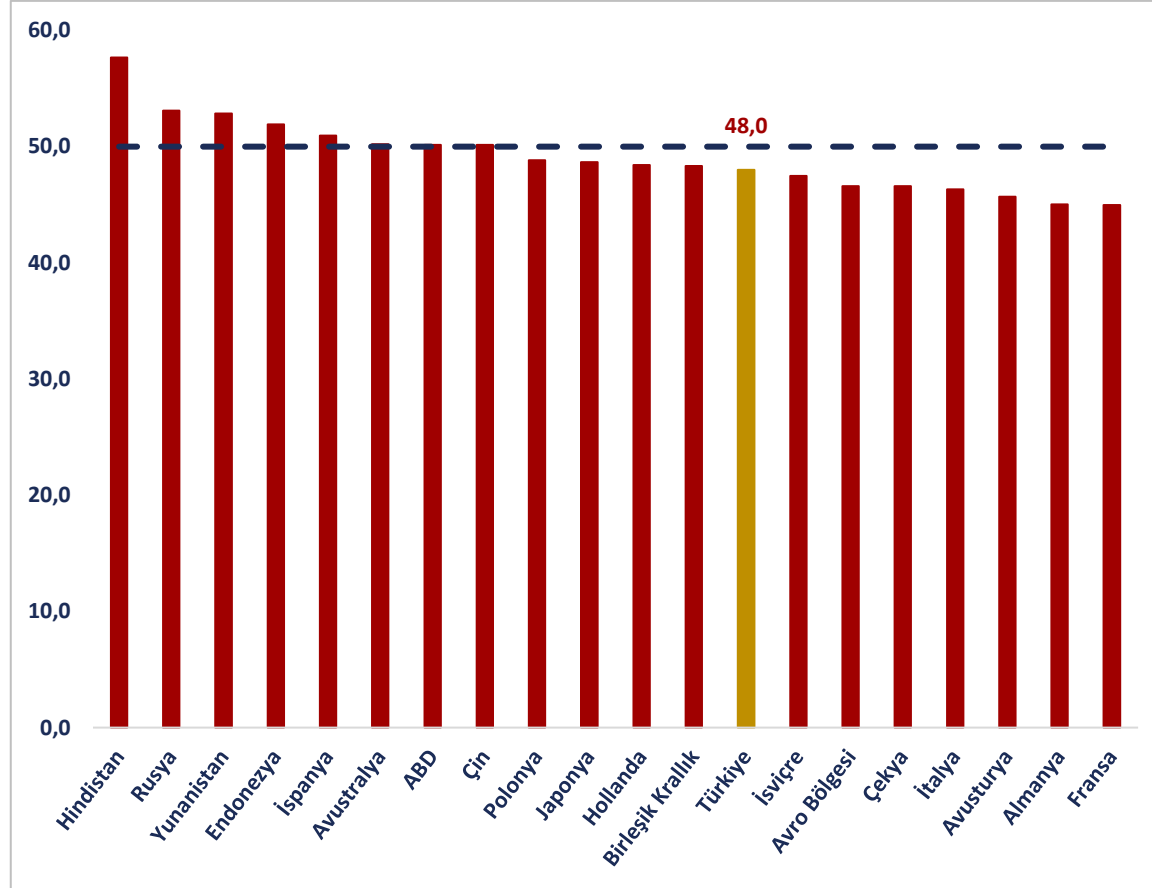

Kaynak: İSO, S&P Global

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

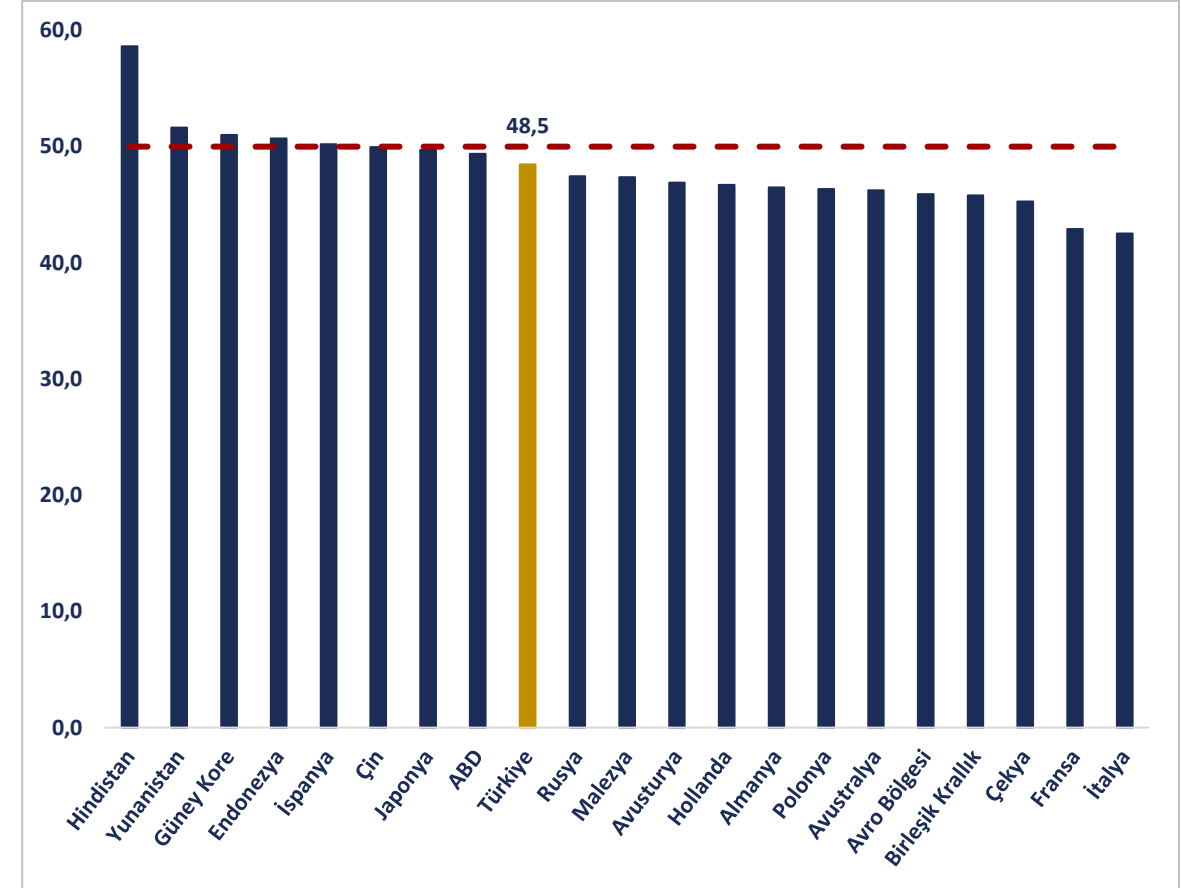
İmalat PMI ve Yeni İhracat Siparişleri Endeksleri

İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), Ocak 2025

Kaynak: İSO, S&P Global

Yeni İhracat Siparişleri Endeksi, Ocak 2025

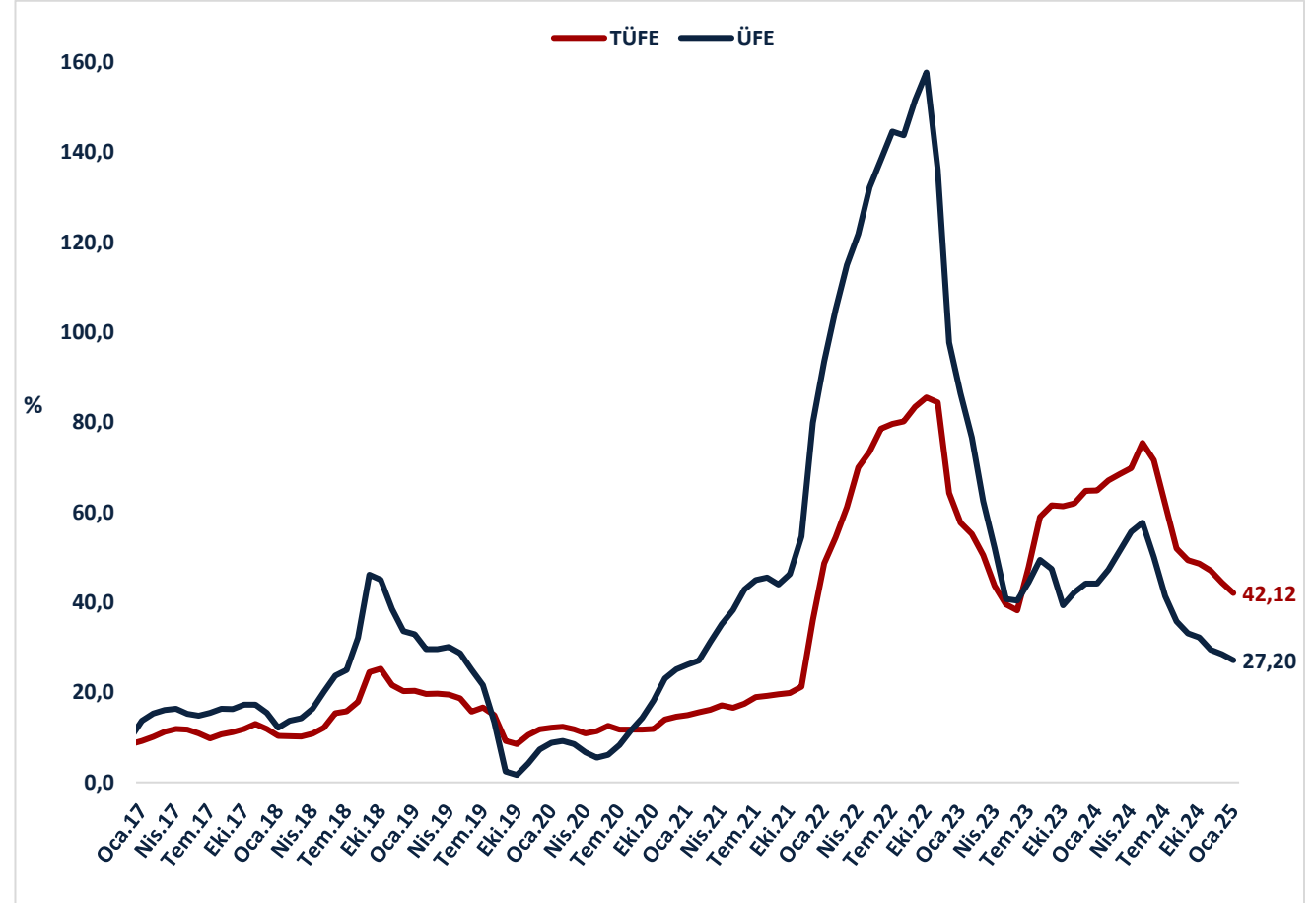
Kaynak: İSO, S&P Global

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Yıllık Enflasyon

- 2025 yılı Ocak ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, TÜFE'de %42,12, Yİ-ÜFE'de ise %27,20 oranında artış gerçekleşmiştir.

Enflasyondaki Gelişmeler

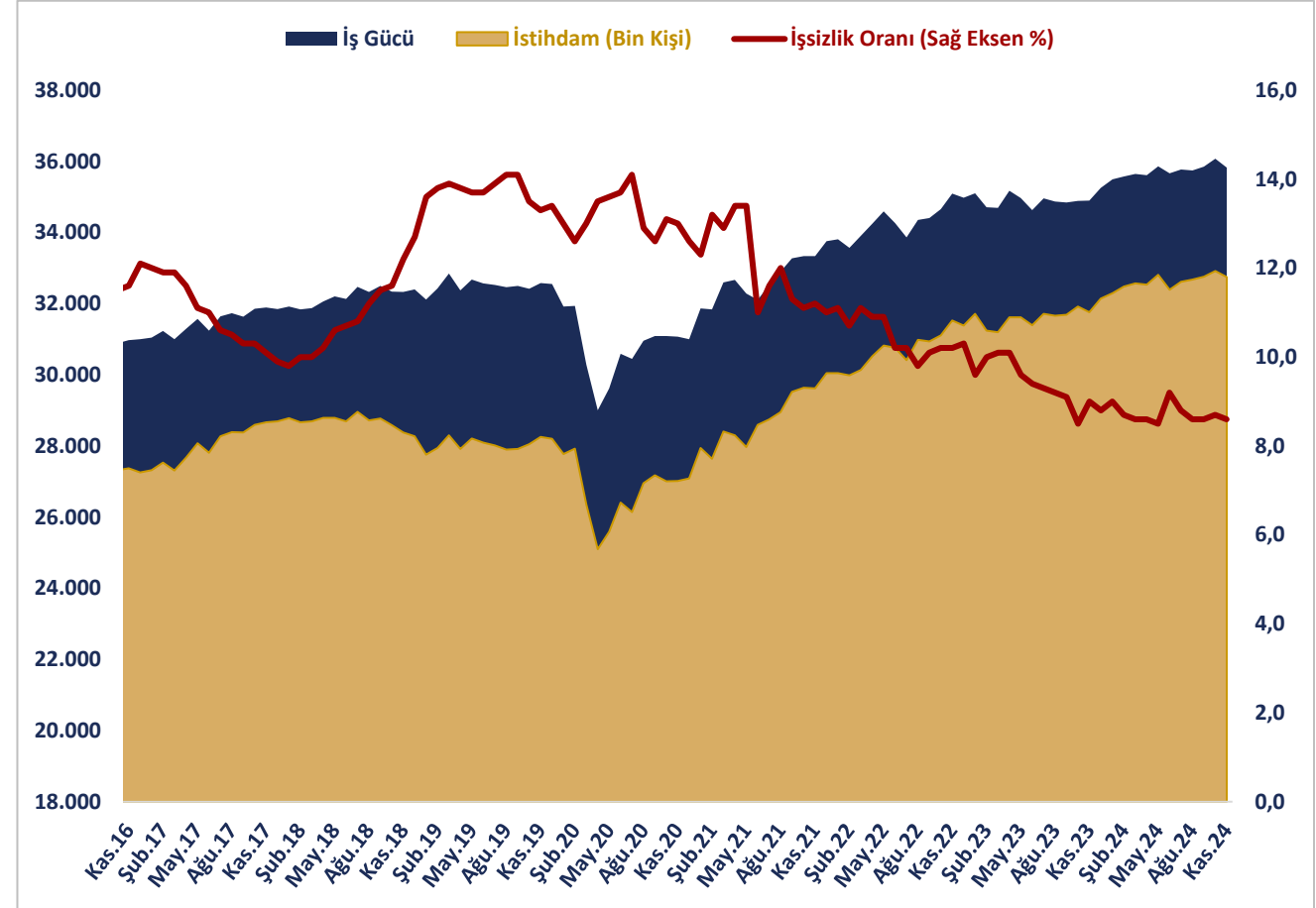
Kaynak: TÜİK

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

İşgücü Piyasası

- Mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı 2024 yılı Kasım ayında %8,6 seviyesinde gerçekleşmiştir.
- İstihdam edilenlerin sayısı 2024 yılı Kasım ayında 168 bin kişi azalışla 32 milyon 745 bin kişi, istihdam oranı ise 0,2 puanlık azalışla %49,6 olmuştur.
- 2024 yılı Aralık ayında, mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı ABD’de %4,1, Avro Bölgesi’nde %6,3, Almanya’da %3,4, Fransa’da %7,8 ve İtalya’da %6,2 düzeyinde gerçekleşmiştir.

İşgücü Piyasasındaki Gelişmeler (Bin Kişi)

Kaynak: TÜİK

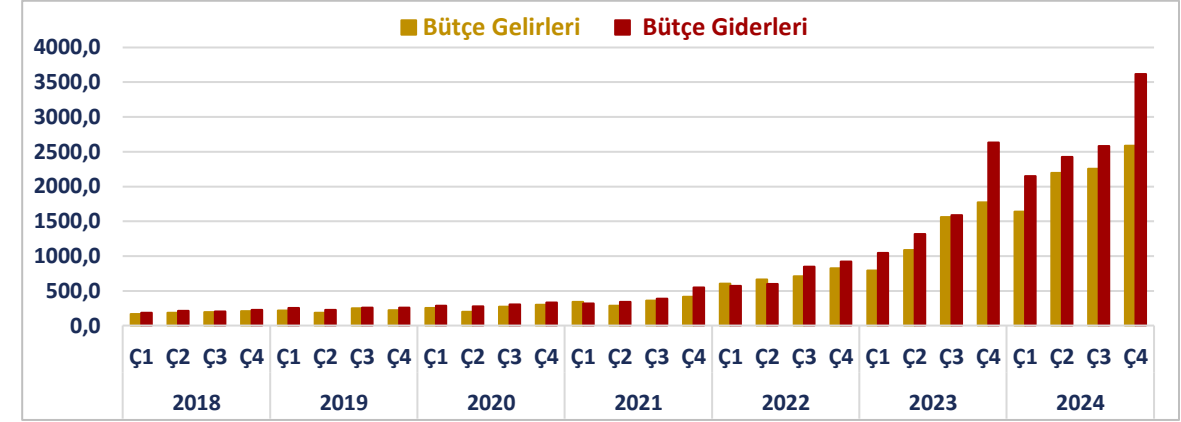
Not: Mevsim Etkisinden Arındırılmış Veriler

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Merkezi Yönetim Bütçesi

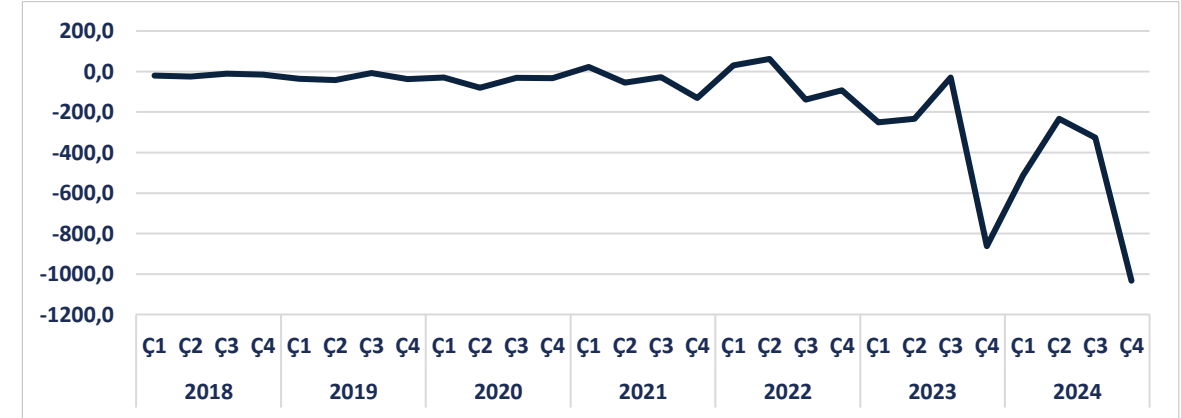
- 2024 yılı Aralık ayında merkezi yönetim bütçe giderleri 1.706,8 milyar TL, bütçe gelirleri 877,6 milyar TL ve bütçe açığı 829,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- 2024 yılı 4. çeyreğinde merkezi yönetim bütçe giderleri 3.618,4 milyar TL, bütçe gelirleri 2.586,2 milyar TL ve bütçe açığı 1.032,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyar TL)

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (Milyar TL)

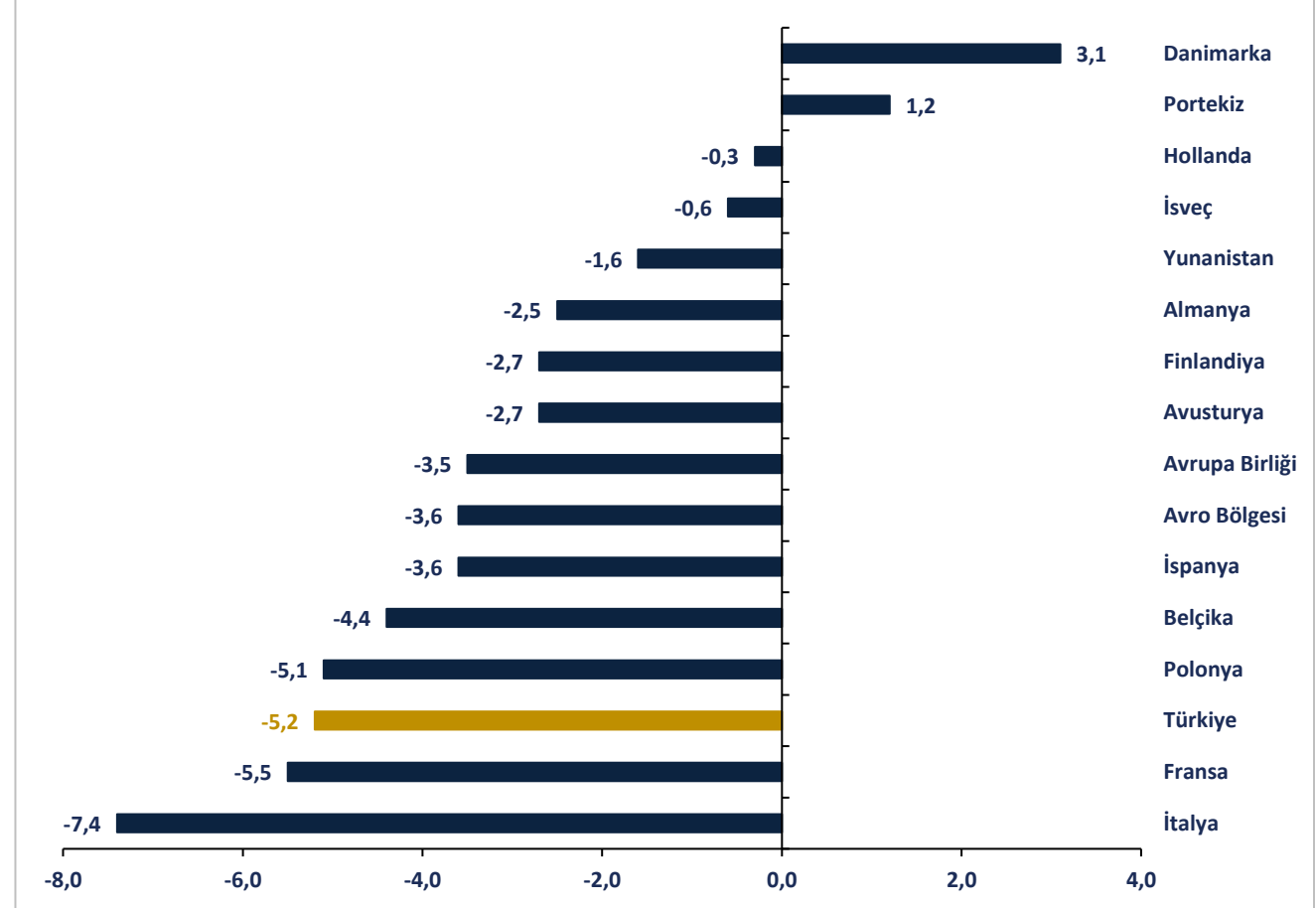
Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi

- Türkiye'nin Merkezi Yönetim Bütçe Dengesinin GSYH'ye oranı 2023 yılında %-5,2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi / GSYH, (%) 2023

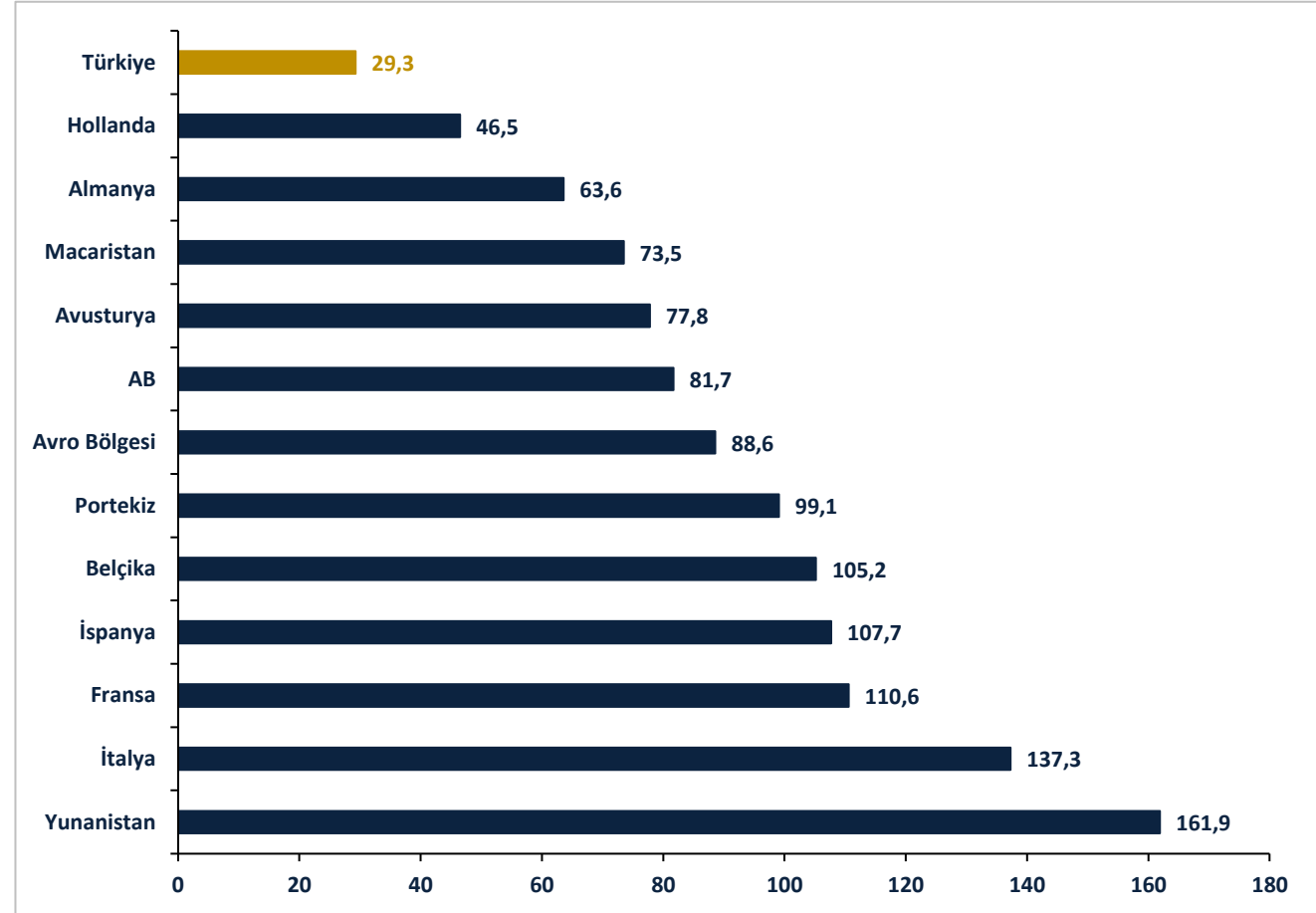
Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Eurostat

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

AB Tanımlı Genel Devlet Borç Stoku / GSYH

- Türkiye'nin AB tanımlı Genel Devlet Borç Stokunun GSYH'ye oranı 2023 yılında, Maastricht kriteri olan %60'ın oldukça altında, %29,3 olarak gerçekleşmiştir.

AB Tanımlı Genel Devlet Borç Stoku / GSYH, (%) 2023

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Eurostat

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Ödemeler Dengesi İstatistikleri

- 2023 yılı Kasım ayında 2,6 milyar dolar açık veren cari işlemler dengesi, 2024 yılı Kasım ayında 2,9 milyar dolar açık vermiştir.

Ödemeler Dengesi

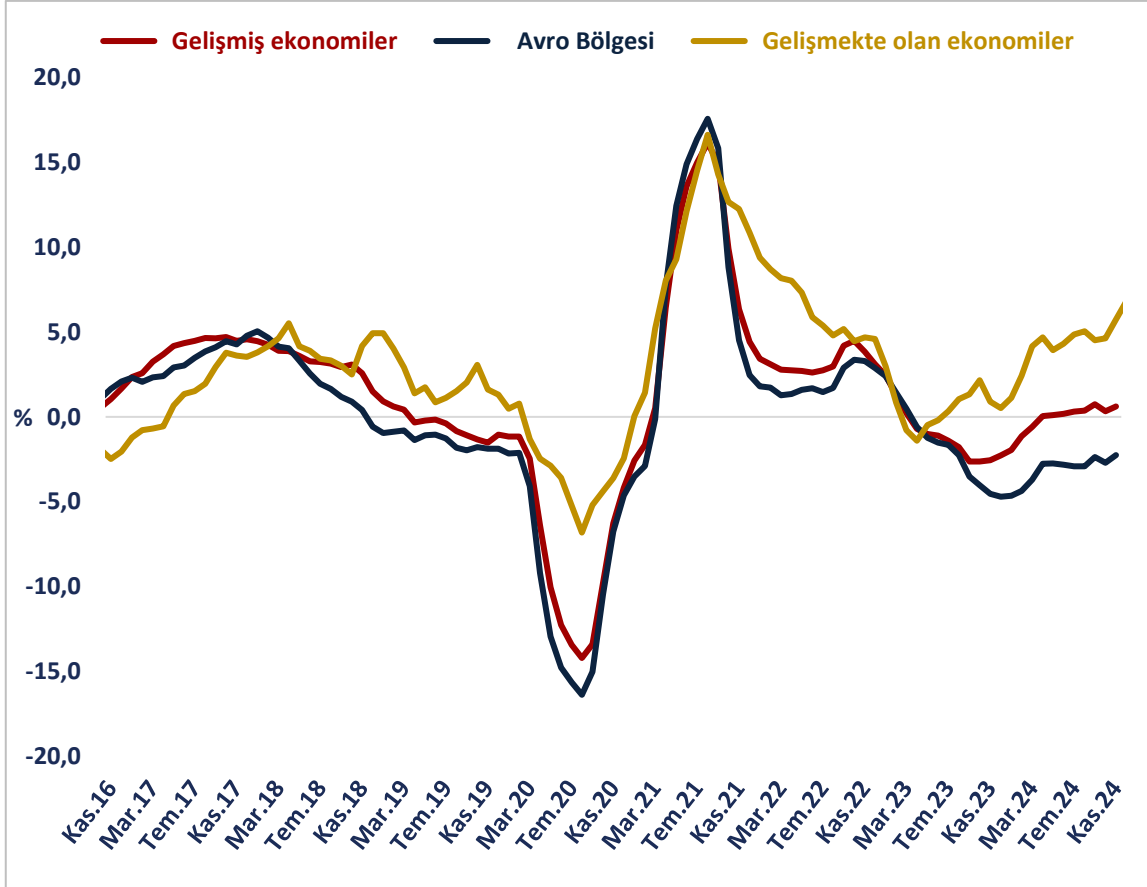
Milyon Dolar	Kasım			Ocak-Kasım		
	2023	2024	Fark	2023	2024	Fark
I- CARI İŞLEMLER HESABI	-2.624	-2.871	-247	-38.673	-5.606	33.067
A. DIŞ TİCARET DENGESİ	-4.475	-5.235	-760	-81.740	-50.034	31.706
B. HİZMETLER DENGESİ	3.207	3.725	518	53.839	58.038	4.199
C. BİRİNCİL GELİR DENGESİ	-1.335	-1.442	-107	-11.180	-14.026	-2.846
D. İKİNCİL GELİR DENGESİ	-21	81	102	408	416	8
II- SERMAYE HESABI	-14	1	15	-196	-117	79
III- FİNANS HESAPLARI	-2.147	-4.397	-2.250	-49.012	-21.508	27.504
Doğrudan Yatırımlar	-1.044	-582	462	-4.664	-3.838	826
Net Varlık Edinimi	338	557	219	5.242	5.762	520
Net Yükümlülük Oluşumu	-19	90	109	478	940	462
Sermaye	1.382	1.139	-243	9.906	9.600	-306
Yatırım	618	688	70	4.733	4.957	224
Tasfiye	666	721	55	5.034	5.469	435
Diğer Sermaye (Net)	48	33	-15	301	512	211
Gayrimenkul (Net)	508	257	-251	1.827	2.073	246
Portföy Yatırımları	256	194	-62	3.346	2.570	-776
Diğer Yatırımlar	619	430	-189	-1.221	4.874	6.095
Rezerv Varlıklar	6.706	1.327	-5.379	-4.005	2.050	6.055
IV- NET HATA NOKSAN	491	-1.527	-2.018	-10.143	-15.785	-5.642

Kaynak: TCMB

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Küresel Ticaret Hacim Endekslerindeki Gelişmeler

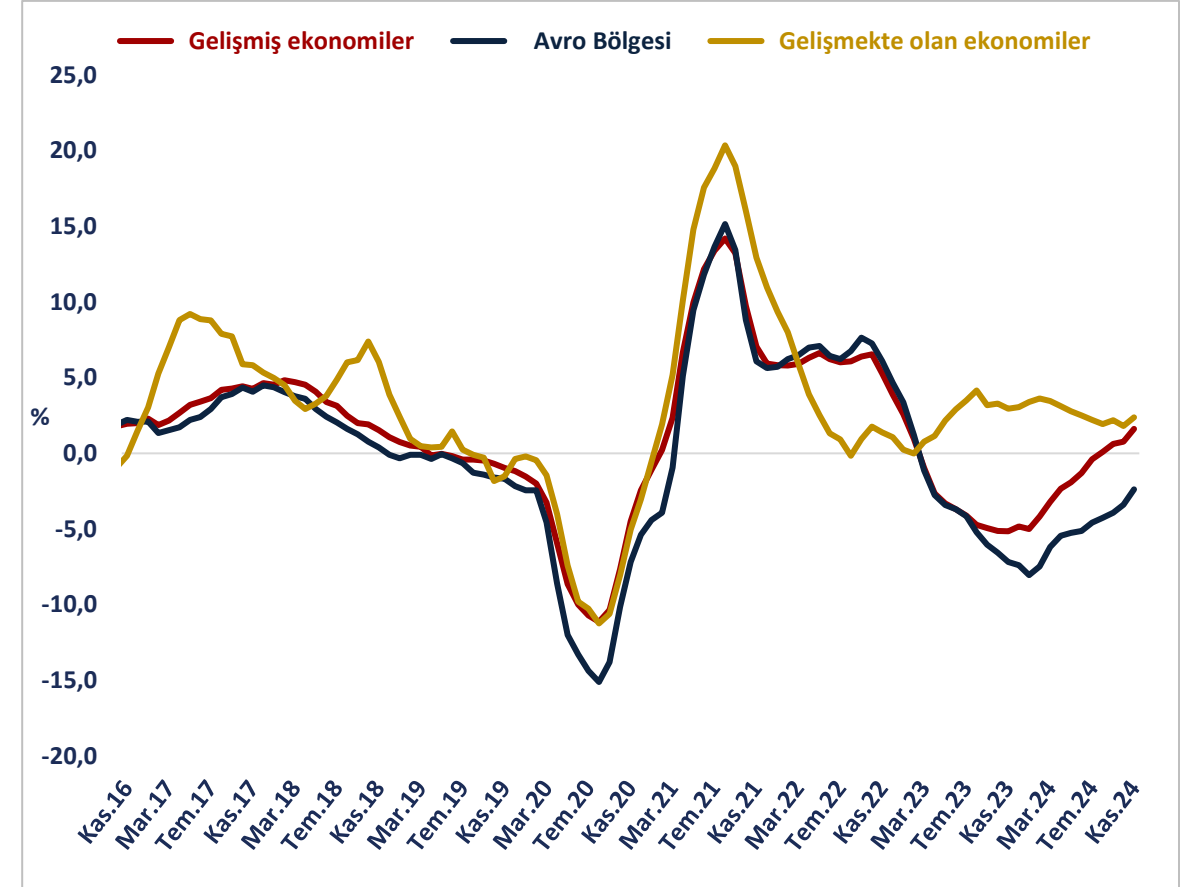
İhracat Hacmi Değişimi* (6 Aylık Hareketli Ortalama)

Kaynak: Hollanda Ekonomik Politika Analizi Bürosu (CPB)

* Ticaret Hacim Endeksinde (2021=100) mevsim etkisinden arındırılmış veriler kullanılmakta ve artışlar yıllık bazda hesaplanmaktadır.

İthalat Hacmi Değişimi* (6 Aylık Hareketli Ortalama)

Kaynak: Hollanda Ekonomik Politika Analizi Bürosu (CPB)

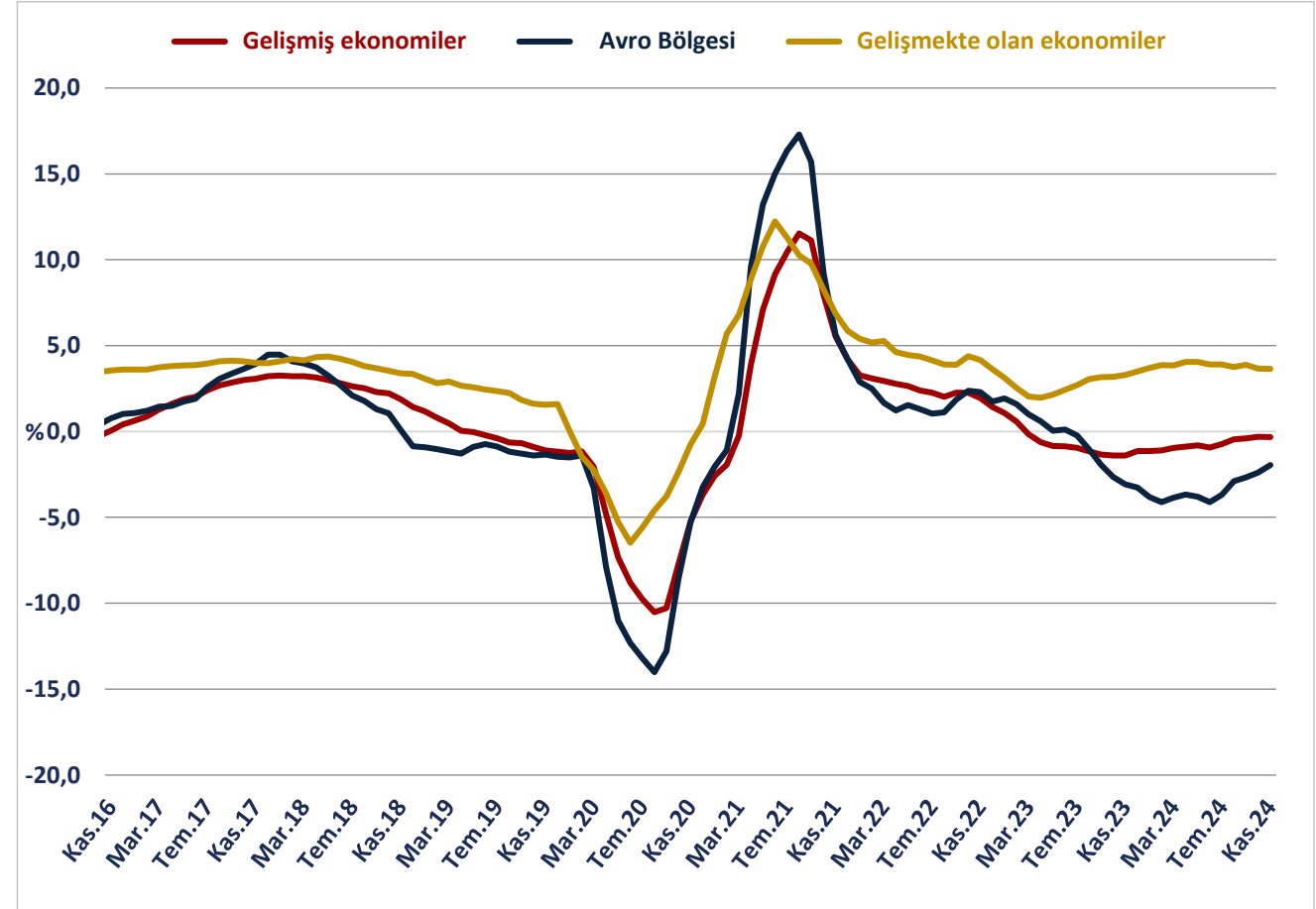
MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Küresel Sanayi Üretim Endekslerindeki Gelişmeler

- 2024 yılı Kasım ayı itibarıyla, gelişmiş ekonomilerde sanayi üretimindeki kısmi daralma devam ederken, Avro Bölgesi'ndeki daralma hız kesmiştir. Diğer taraftan, gelişmekte olan ekonomilerde sanayi üretimindeki artış bir miktar yavaşlamıştır.

*Sanayi Üretim Endeksinde (2021=100) mevsim etkisinden arındırılmış veriler kullanılmakta ve değişimler yıllık bazda hesaplanmaktadır.

Sanayi Üretim Endeksindeki Aylık Değişimler* (6 Aylık Hareketli Ort.)

Kaynak: Hollanda Ekonomik Politika Analiz Bürosu (CPB)

B- MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

Orta Vadeli Program (2025-2027) Hedefleri

	2023	2024 (GT)	2025 (P)	2026 (P)	2027 (P)
GSYH (Milyar TL, Cari Fiyatlarla)	26.546	44.218	61.540	72.915	83.132
Kişi Başına Milli Gelir (\$)	13.243	15.551	17.028	18.990	20.420
GSYH Reel Büyümesi (%)	5,1	3,5	4,0	4,5	5,0
İşsizlik Oranı (%)	9,4	9,3	9,6	9,2	8,8
Seyahat Gelirleri (Milyar \$)	49,5	53,0	56,1	61,5	66,4
Cari İşlemler Dengesi (Milyar \$)	-40,5	-22,0	-28,6	-25,6	-22,6
Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-3,6	-1,7	-2,0	-1,6	-1,3

Program; On İkinci Kalkınma Planı'nın (2024-2028) genel çerçevesiyle uyumlu olarak makroekonomik ve finansal istikrarı güçlendirmeyi, yüksek katma değerli üretimi teşvik etmeyi, yeşil ve dijital dönüşüm odağıyla verimlilik ve ihracat artışı yoluyla büyümeyi ve cari işlemler dengesinde kalıcı iyileşme sağlamayı, enflasyonu orta vadede tek haneye düşürmeyi, iş ve yatırım ortamını iyileştirmeyi ve afetlerle etkin mücadele ederken mali disiplinin korunmasını esas alan politika zeminini tesis etmeyi amaçlamaktadır.

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

GT: Gerçekleşme Tahmini, P: Program

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

Orta Vadeli Program (2025-2027) Mal Ticareti Hedefleri

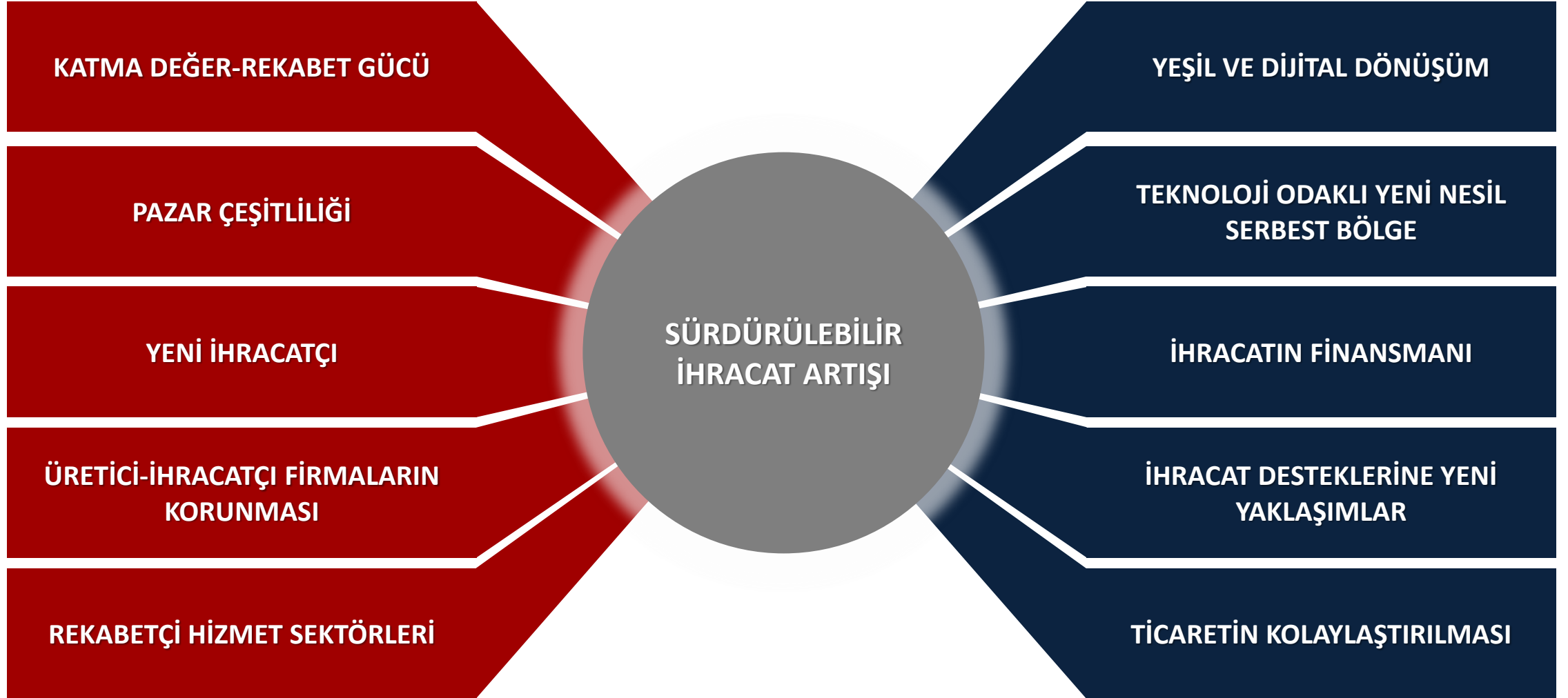
	2023	2024 (GT)	2025 (P)	2026 (P)	2027 (P)
İhracat (Milyar \$) (GTS)	255,6	264,0	279,6	296,1	319,6
İthalat (Milyar \$) (GTS)	362,0	345,0	369,0	390,6	417,5
Dış Ticaret Dengesi (GTS, Milyar Dolar)	-106,3	-81,0	-89,4	-94,6	-97,9
Dış Ticaret Hacmi (GTS)/GSYH (%)	54,7	45,8	44,3	41,8	41,6
İhracat/İthalat (%)	70,6	76,5	75,8	75,8	76,6

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

GT: Gerçekleşme Tahmini, P: Program

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

İhracat Ana Planı Hedefleri

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

İhracat Ana Planı Politika Araçları

UZAK ÜLKELER STRATEJİSİ

Neden Uzak Ülkeler?

- Türkiye'nin toplam ihracatının yaklaşık üçte ikisi Türkiye'ye görece yakın ülkelere gerçekleştirilmektedir.
- Türkiye'nin ortalama ihracat mesafesi dünya ortalamasının altında kalmaktadır.
- Stratejiyle, dünya nüfusunun %62'sini, küresel GSYH'nin %64'ünü temsil eden 18 ülkeye 2018-2020 ortalaması yaklaşık 20 milyar dolar olan mal ihracatımızın 2028 yılında 50 milyar dolara ulaşması ve bu ülkelerin ithalatındaki payımızın %1 seviyesine yükseltilmesi hedeflenmektedir.
- Uzak Ülkeler Stratejisi aşağıdaki stratejik dokümanlarla uyum arz etmektedir.
  - 12. Kalkınma Planı (2024-2028),
  - İhracat Ana Planı,
  - Orta Vadeli Program (2025-2027),
  - Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı,
  - Bakanlığımızın Stratejik Planı

Türkiye'nin dünya ticaretindeki payını arttırmak

Ülkemize coğrafi olarak uzak, yüksek gelire sahip büyük pazarlardan ülkemizin potansiyelinin altında pay aldığı anlaşılmaktadır.

İhracat yapılan pazarları çeşitlendirmek

İhracatçılarımızın coğrafi olarak uzak büyük pazarlara yönelmesi ihracat pazarlarımızın çeşitlenmesine önemli bir katkı sağlayacaktır.

İhracatçılara yol gösterilmesi

Ülkemiz ihracatının menziline 4.744 km'lik dünya ortalamasına yükseltilmesi ve büyük uzak pazarlardaki payının artırılması için bir strateji belgesi oluşturulmuştur.

UZAK ÜLKELER STRATEJİSİ

Hedef Ülkeler

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

İthalata İlişkin Ticaret Politikası Savunma Araçları

Damping ve Sübvansiyona Karşı Önlem

63 ürün grubunda 129 önlem

Korunma Önlemi

7 üründe tüm ülkeler, 3 üründe ülke spesifik olmak üzere toplam 10 adet

Gözetim Uygulaması

154 ürün grubu

Önlemin Etkisiz Kılınmasına Karşı Önlem

18 ürün grubunda 44 ülkeye karşı 114 önlem

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

İlave Gümrük Vergisi Uygulamaları (İGV)

İlave Gümrük Vergisi

4.567 ürün

(2025 Ocak itibarıyla, AB ve STA hariç tüm ülkeler)

İGV Uygulanan Başlıca Sektörler

Tekstil ve Konfeksiyon, Seramik, Doğal Taş, Mücevherat, Alüminyum, Hırdavat, Otomotiv Yedek Parça, Kozmetik, Mobilya, Oyuncak, Beyaz Eşya

2024 yılında İGV'ye tabi ürünlerden gerçekleştirilen toplam ithalat **70,4 milyar dolar**

(AB ve STA ülkeleri hariç 27,5 milyar dolar)

2025 yılı Ocak ayında İGV uygulanan ürünlerde toplam ithalat **6 milyar dolar**

(AB ve STA ülkeleri hariç 2,6 milyar dolar)

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

Uluslararası Kuruluşların Büyüme Tahminleri

Uluslararası Kuruluşlar	Yıl	Bazı Ülke-Ülke Gruplarına İlişkin Büyüme Tahminleri (%)							
		Dünya	Avro Bölgesi	ABD	Brezilya	Rusya	Hindistan	Çin	Japonya
IMF	2024	3,2	0,8	2,8	3,7	3,8	6,5	4,8	-0,2
	2025	3,3	1,0	2,7	2,2	1,4	6,5	4,6	1,1
	2026	3,3	1,4	2,1	2,2	1,2	6,5	4,5	0,8
OECD	2023	3,2	0,5	2,9	2,9	3,6	8,2	5,2	1,7
	2024	3,2	0,8	2,8	3,2	3,7	6,8	4,9	-0,3
	2025	3,3	1,3	2,4	2,3	1,1	6,9	4,7	1,5
Dünya Bankası	2024	2,7	0,7	2,8	3,2	3,4	6,5	4,9	0,0
	2025	2,7	1,0	2,3	2,2	1,6	6,7	4,5	1,2
	2026	2,7	1,2	2,0	2,3	1,2	6,7	4,0	0,9

Kaynak: IMF 2025 Ocak ayı Görünüm Raporu, OECD 2024 Aralık ayı Görünüm Raporu, Dünya Bankası 2025 Ocak ayı Görünüm Raporu

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

Dünya Ticaretine İlişkin Tahminler

DTÖ Küresel Mal Ticareti Büyüme Tahminleri (%)

Bölgeler	2023	2024	2025
Dünya Mal Ticaret Hacmi	-1,1	2,7	3,0
İhracat Artışı			
Kuzey Amerika	3,7	2,1	2,9
Güney Amerika	2,3	4,6	-0,1
Avrupa	-2,6	-1,4	1,8
Asya	0,3	7,4	4,7
İthalat Artışı			
Kuzey Amerika	-2,0	3,3	2,0
Güney Amerika	-4,5	5,6	1,7
Avrupa	-5,0	-2,3	2,2
Asya	-0,7	4,3	5,1

Kaynak: DTÖ (Ekim 2024)

IMF Küresel Mal ve Hizmet Ticareti Büyüme Tahminleri (%)

Reel Değişim (%)	2023	2024	2025	2026
Küresel Ticaret Hacmi	0,8	3,4	3,2	3,3
İhracat				
Gelişmiş Ülkeler	1,0	2,5	2,7	-
Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler	0,6	4,6	4,6	-
İthalat				
Gelişmiş Ülkeler	-0,7	2,1	2,4	-
Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler	3,0	4,6	4,9	-

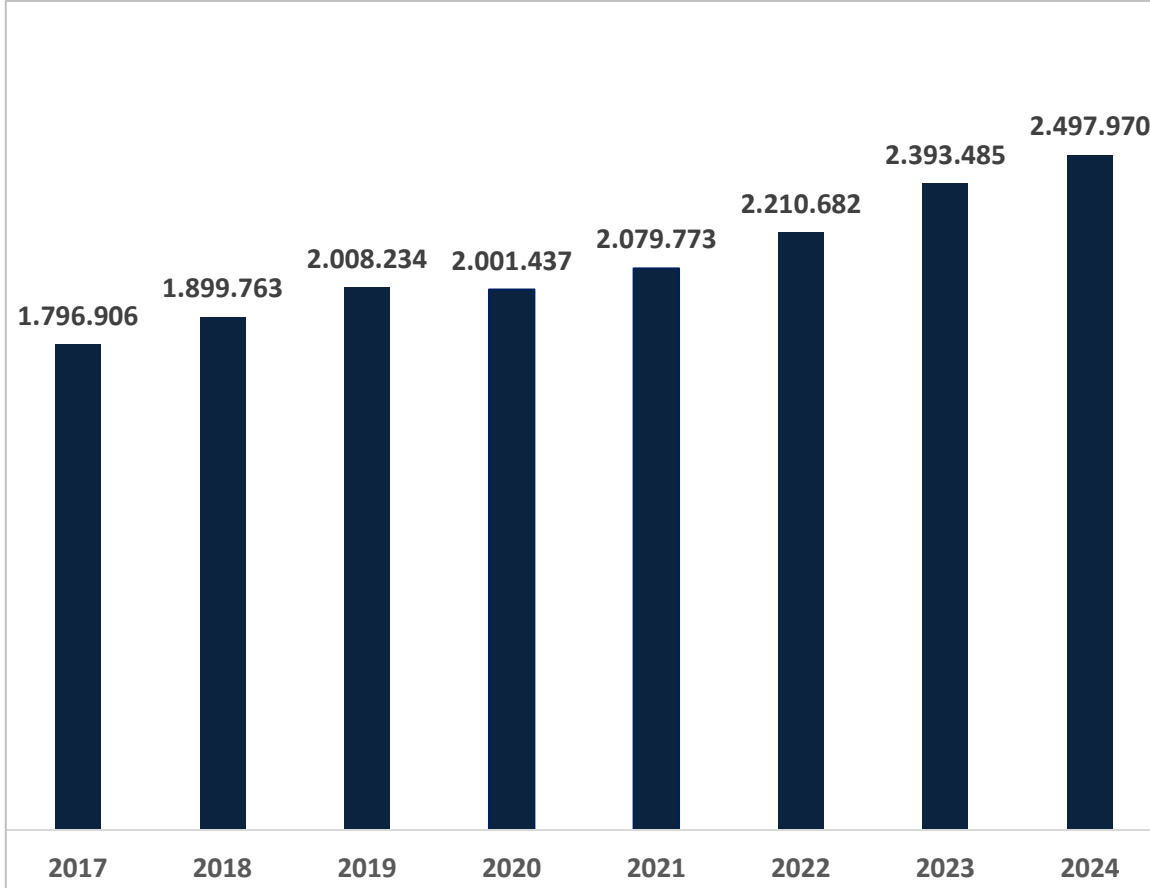
Kaynak: IMF (Ocak 2025)

C- İÇ TİCARETTE GELİŞMELER

İÇ TİCARETTE GELİŞMELER

Aktif Şirket Sayıları

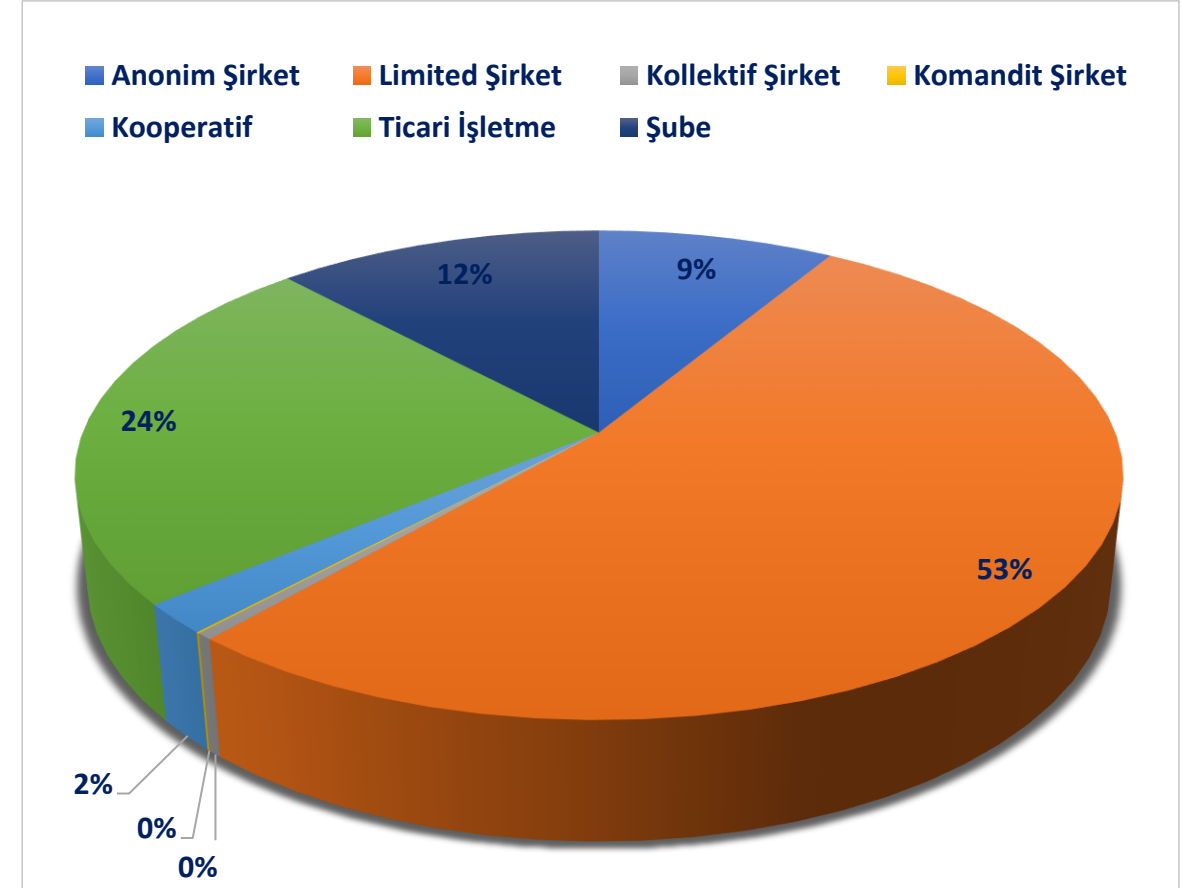
Yıllara Göre Aktif Şirket, Ticari İşletme ve Şube Sayısı*

Kaynak: MERSİS

*Aralık Verisi

Aktif Şirket, Ticari İşletme ve Şube Dağılımı*

Kaynak: MERSİS

*31.01.2025 İtibarıyla

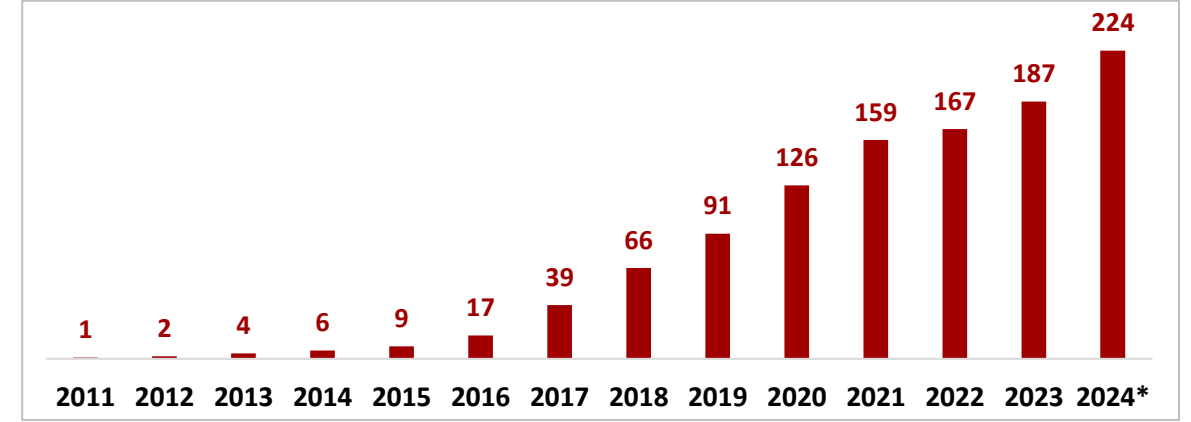

İÇ TİCARETTE GELİŞMELER

Lisanslı Depo İşletme Sayısı ve Depolama Kapasitesi

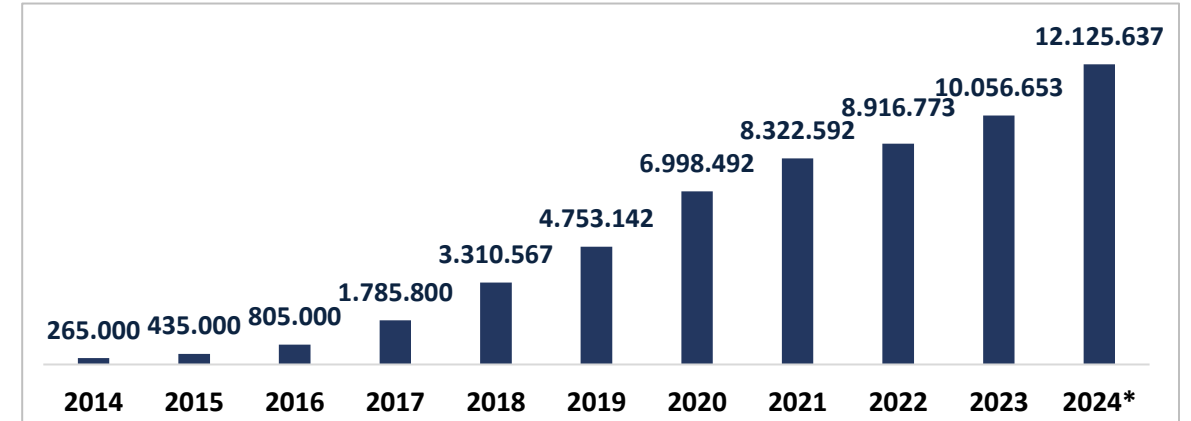
- 2011 yılından günümüze toplam 224 adet lisanslı depo işletmesi lisans alarak faaliyetlerine başlamıştır.
- Ülkemizde lisanslı depolama kapasitesi toplamda 12,1 milyon tona ulaşmıştır.

Yıllar Bazında Faaliyette Bulunan Lisanslı Depo İşletmesi Sayısı

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Yıllar Bazında Lisanslı Depo Kapasitesi (Ton)

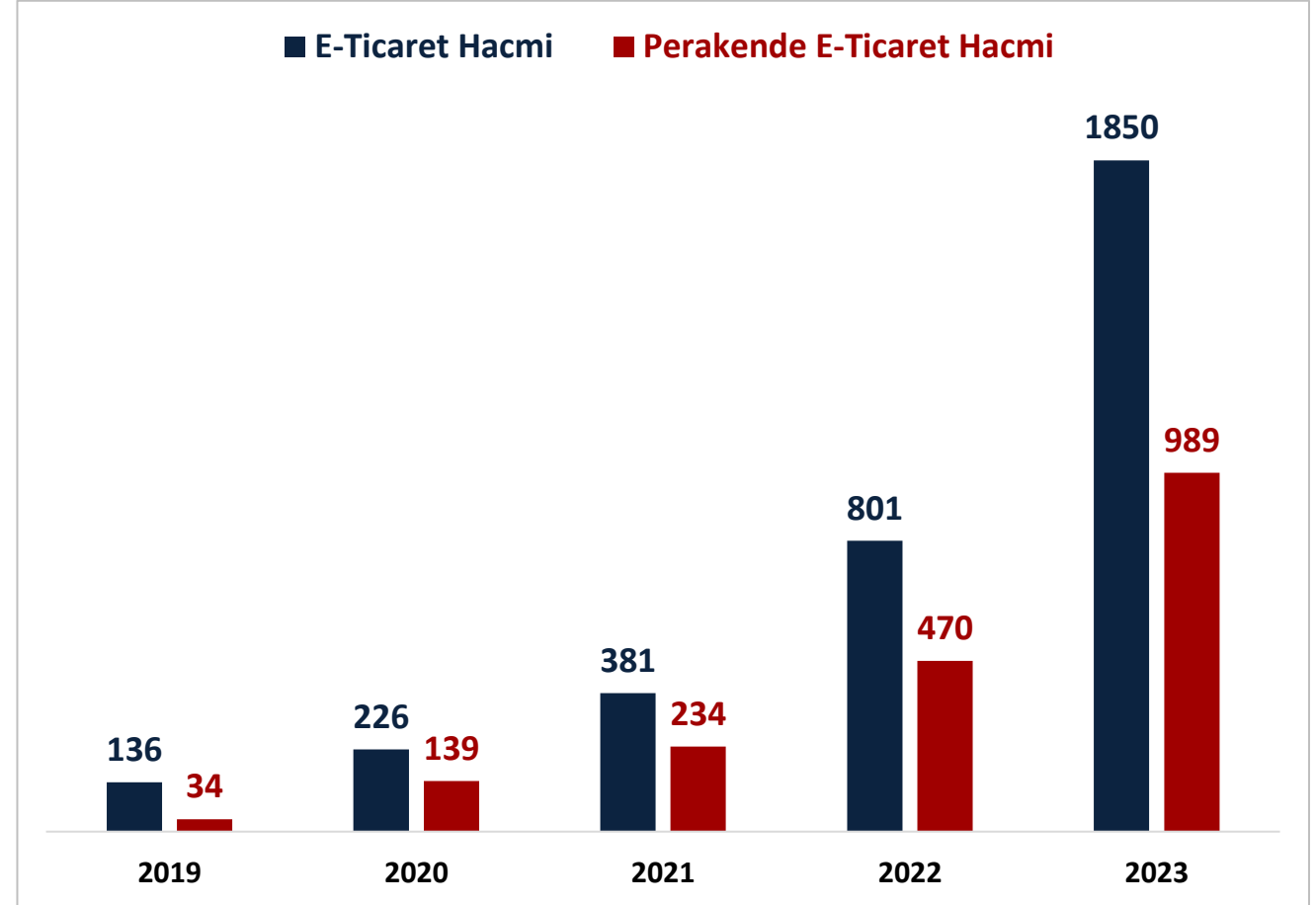
Kaynak: Ticaret Bakanlığı, *31.12.2024 tarihi itibarıyla

İÇ TİCARETTE GELİŞMELER

2019-2023 Yılları Arasında Türkiye'deki E-ticaret ve Perakende E-ticaret Hacimleri (Milyar TL)

- 2019-2023 yılları arasında, e-ticaret hacminde 13, perakende e-ticaret hacminde ise 29 kat artış gözlenmiştir.

Türkiye'deki E-ticaret ve Perakende E-ticaret Hacimleri (Milyar TL)

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi

İÇ TİCARETTE GELİŞMELER

Elektronik Ticaret 2019 ve 2023 Yıllarına İlişkin İstatistikler

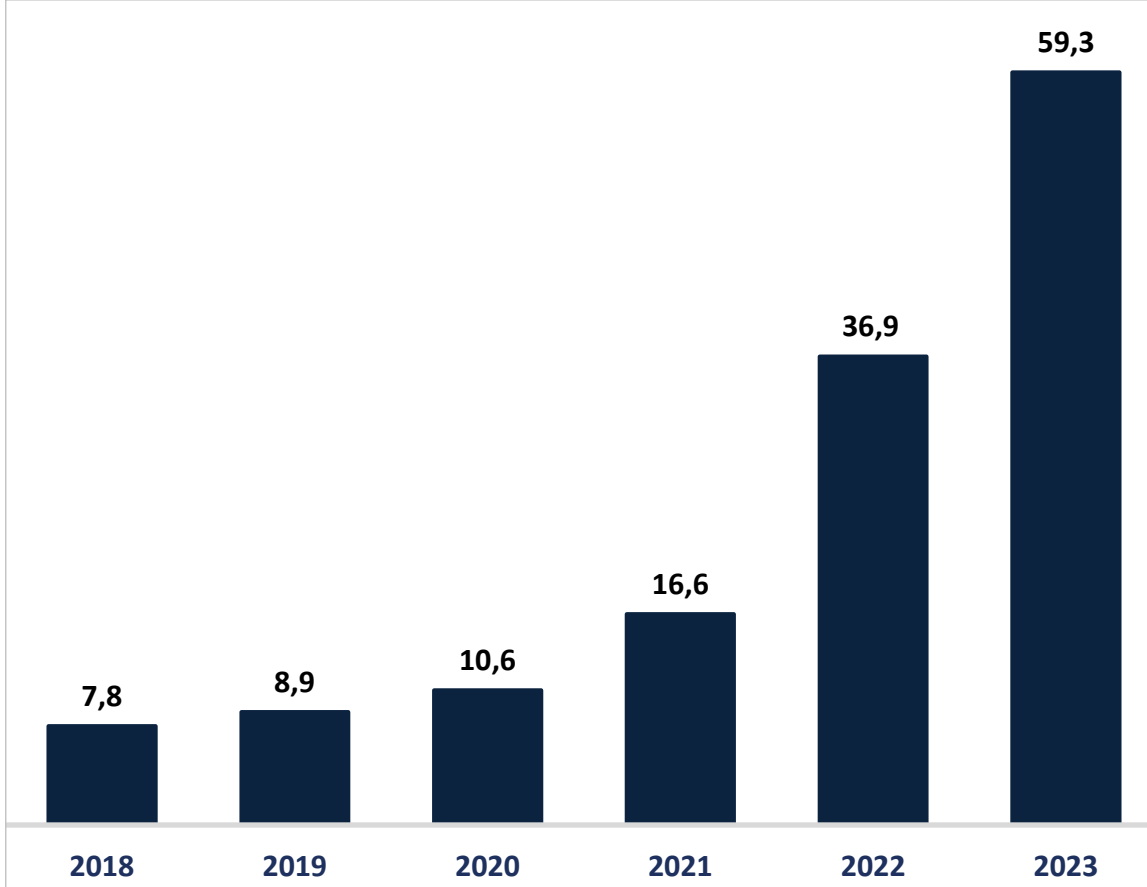
	2019	2023	Büyüme Oranı
Kayıtlı İşletme	68.457	559.412	%717
Pazar Yerlerindeki Satıcı Sayısı	57.394	539.808	%841
Sipariş Sayısı	1,36 Milyar	5,87 Milyar	%330
E-ticaretin Genel Ticarete Oranı	%9,8	%20,3	%107

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi

İÇ TİCARETTE GELİŞMELER

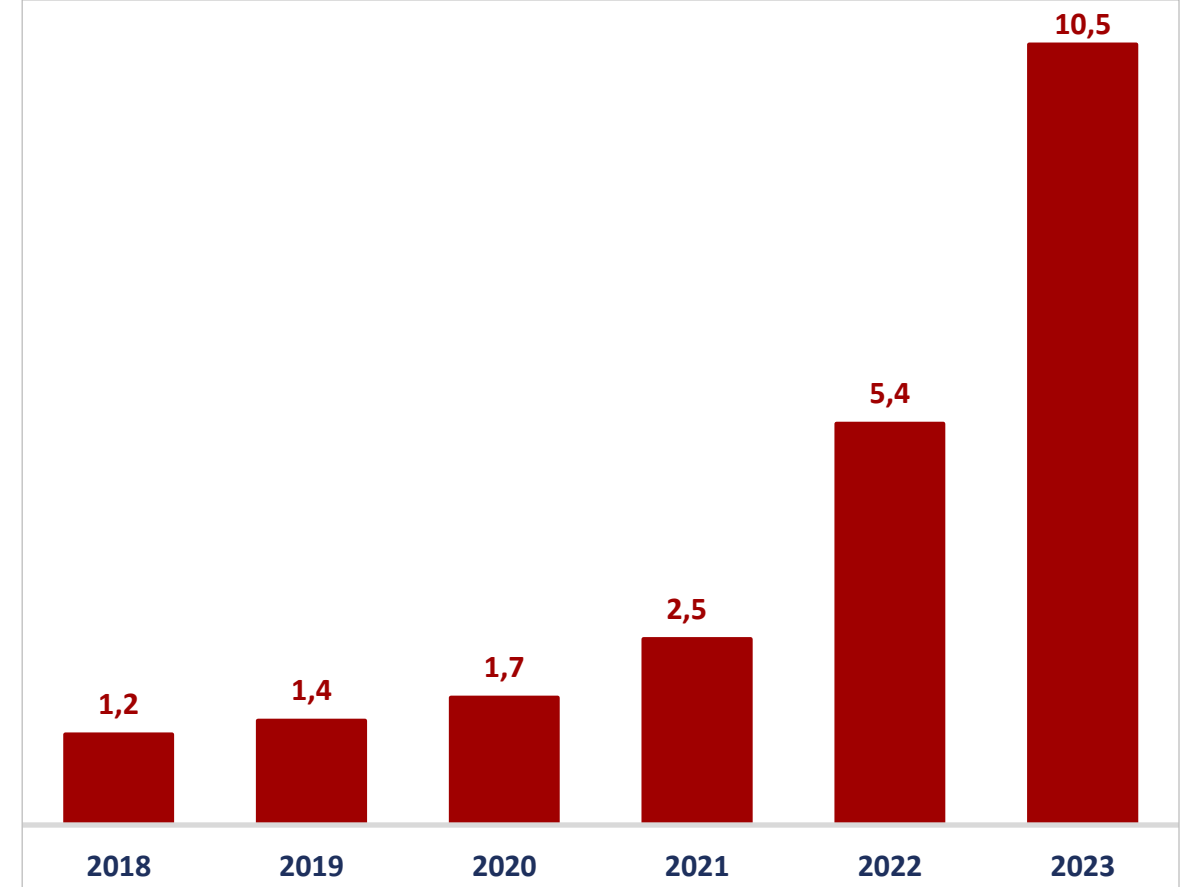
Türkiye Ticaret Hacmi ve Perakende Ticaret Hacmi (Trilyon TL)

Türkiye Ticaret Hacmi

Kaynak: TÜİK

Türkiye Perakende Ticaret Hacmi

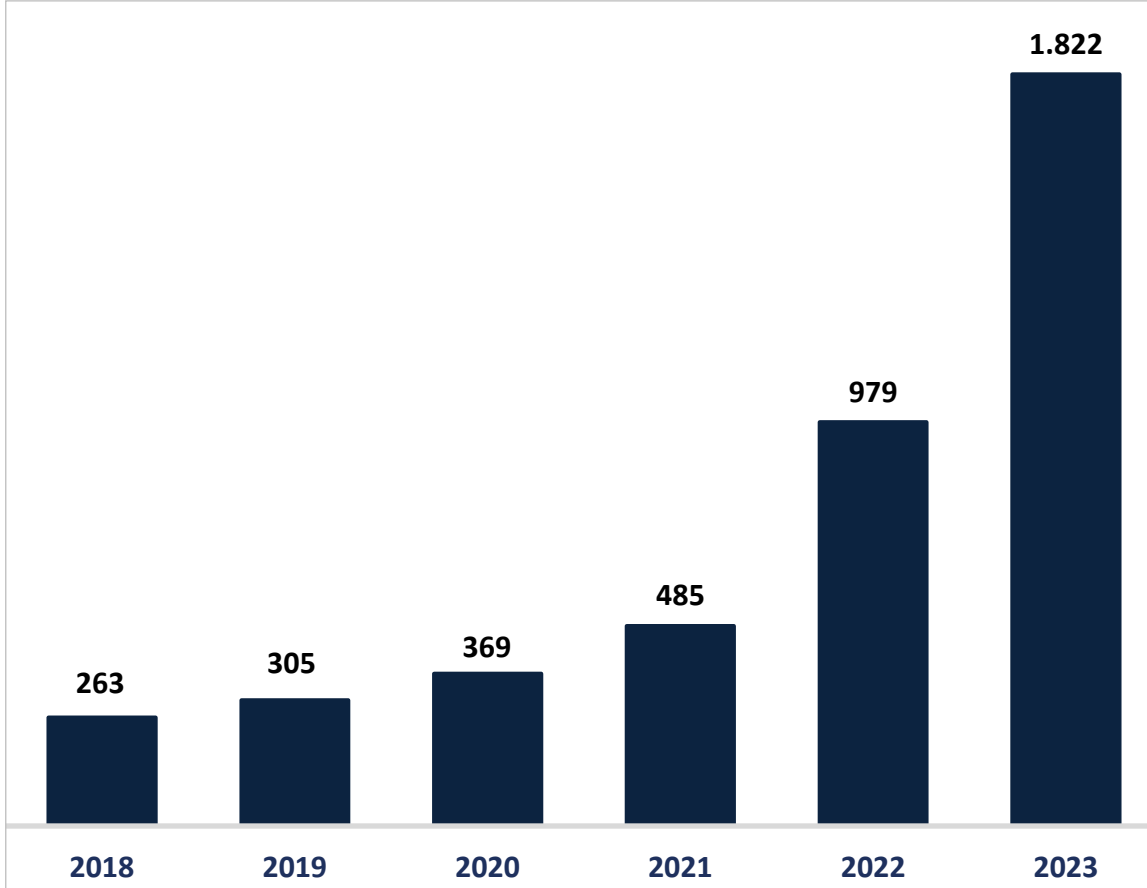

Kaynak: TÜİK

İÇ TİCARETTE GELİŞMELER

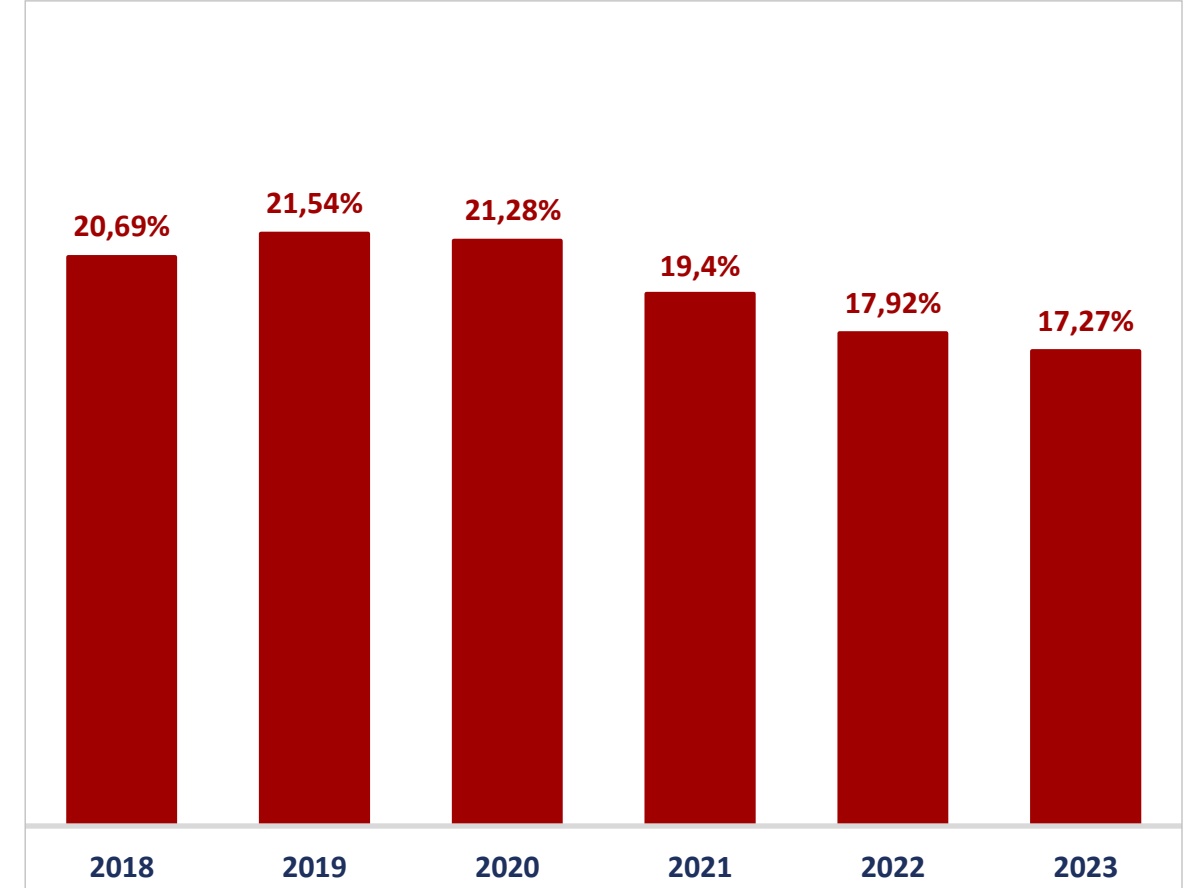
Türkiye Gıda Perakendeciliği

Türkiye Gıda Perakendeciliği Ciroları (Milyar TL)

Kaynak: TÜİK

Türkiye Gıda Perakendeciliğinin Perakende Ticarete Oranı

Kaynak: TÜİK

D- DIŞ TİCARETTE GELİŞMELER

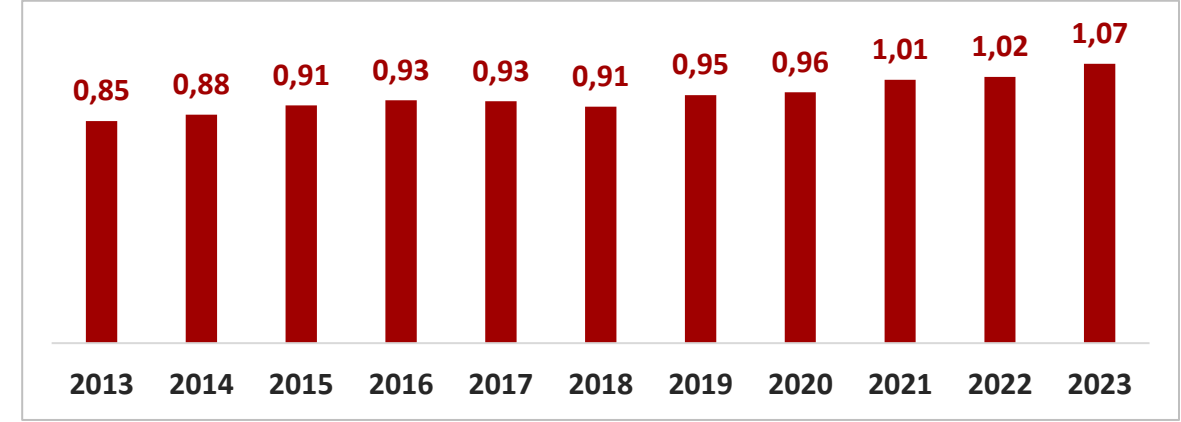
1) MAL TİCARETİ

MAL TİCARETİ

Türkiye'nin Küresel Ticaretteki Payı

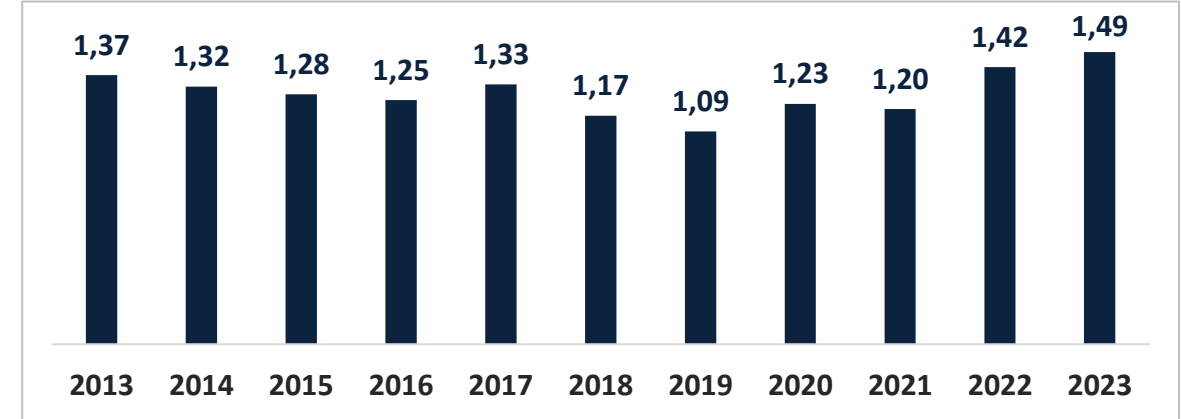
- 2023 yılında Türkiye'nin dünya mal ihracatındaki payı %1,07 düzeyinde gerçekleşmiştir.
- 2023 yılında Türkiye'nin dünya mal ithalatındaki payı %1,49 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin Küresel Mal İhracatındaki Payı (%)

Kaynak: DTÖ

Türkiye'nin Küresel Mal İthalatındaki Payı (%)

Kaynak: DTÖ

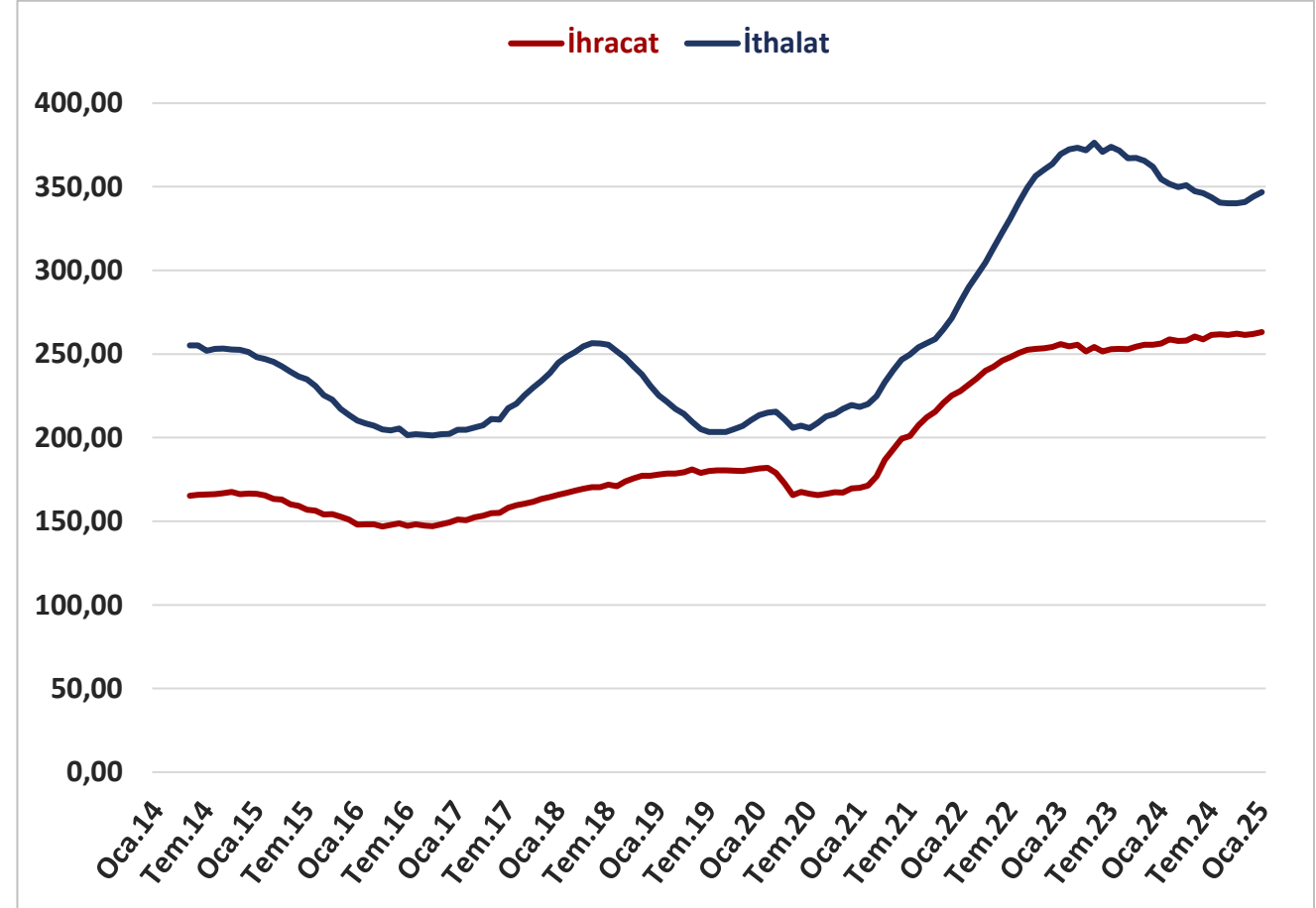
MAL TİCARETİ

İhracat ve İthalatın Gelişimi

2025 yılı Ocak ayında, 2024 yılının aynı ayına göre genel ticaret sisteminde;

- İhracat %5,8 oranında artışla 21 milyar 164 milyon dolar,
- İthalat %10,2 oranında artışla 28 milyar 847 milyon dolar,
- Dış ticaret açığı ise %24,2 oranında artışla 7,7 milyar dolar olmuştur.

Yıllıklandırılmış İhracat ve İthalatın Aylık Gelişimi (Milyar \$)

Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı

MAL TİCARETİ

Dış Ticaret Endeksleri (2015=100)

Dış Ticaret Endeksleri	2021		2022		2023		2023 Kasım		2024 Kasım	
	Endeks	Değişim (%)	Endeks	Değişim (%)	Endeks	Değişim (%)	Endeks	Değişim (%)	Endeks	Değişim (%)
İhracat Birim Değer Endeksi	103,8	9,5	113,6	9,4	113,7	0,1	111,4	0,4	112,9	1,3
İhracat Miktar Endeksi	143,7	21,4	148,2	3,1	148,8	0,4	163,7	4,4	156,9	-4,1
İthalat Birim Değer Endeksi	120,8	25,4	150	24,2	133,7	-10,9	128,7	-7,9	133,0	3,3
İthalat Miktar Endeksi	105,2	-1,4	113,5	7,9	126,6	11,5	126,2	2,4	125,7	-0,4
Dış Ticaret Hadleri	85,9	-12,8	75,7	-11,9	85	12,3	86,5	9,0	84,9	-1,9

Kaynak: TÜİK

MAL TİCARETİ

Dış Ticaretin Gelişimi

(Milyar \$)	2023	2024	Değişim (%) 2023/2024	2024 Ocak	2025 Ocak	Değişim (%) 2024/2025
İhracat	255,6	261,9	2,4	20,0	21,2	5,8
Enerji İhracatı ¹	16,4	16,5	0,9	1,3	1,3	-5,5
Altın İhracatı ²	4,3	3,5	-19,6	0,1	0,4	334,3
İthalat	362,0	344,0	-5,0	26,2	28,8	10,2
Enerji İthalatı ¹	69,1	65,6	-5,1	6,5	6,4	-1,3
Altın İthalatı ²	30,0	17,1	-43,0	1,0	1,5	43,7
Dış Ticaret Hacmi	617,6	605,9	-1,9	46,2	50,0	8,3
Dış Ticaret Dengesi	-106,3	-82,2	-22,7	-6,2	-7,7	24,2
Enerji Dışı Denge	-53,6	-33,1	-38,2	-1,0	-2,5	148,6
İhracat/İthalat (%)	70,6	76,1	5,5*	76,4	73,4	-3,0*
Enerji Hariç İhracat/İthalat (%)	81,7	88,1	6,4*	94,8	88,7	-6,1*
Altın ve Enerji Hariç İhracat/İthalat (%)	89,4	92,5	3,2*	99,6	93,1	-6,4*

⁽¹⁾Enerji, 27. fasıla karşılık gelmektedir.

⁽²⁾Altın 7108. fasıla karşılık gelmektedir.

^(*)Karşılama oranı değişimleri yüzde puan farkını ifade etmektedir.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

MAL TİCARETİ

Geniş Ekonomik Grupların Sınıflaması

İhracat

Milyon Dolar	Yıllık			Ocak		
	2023	2024	Değişim (%)	2024	2025	Değişim (%)
Yatırım malları	33.659	33.947	0,9	2.615	2.481	-5,1
Ara mallar	129.009	130.709	1,3	9.933	10.706	7,8
Tüketim malları	90.681	93.700	3,3	7.341	7.861	7,1
Diğerleri	2.278	3.498	53,6	113	115	2,0
TOPLAM	255.627	261.855	2,4	20.002	21.164	5,8

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

İthalat

Milyon Dolar	Yıllık			Ocak		
	2023	2024	Değişim (%)	2024	2025	Değişim (%)
Yatırım malları	52.742	50.638	-4,0	3.675	3.592	-2,3
Ara mallar	261.311	238.256	-8,8	19.160	20.977	9,5
Tüketim malları	47.642	54.470	14,3	3.309	4.231	27,9
Diğerleri	272	656	141,0	43	47	10,3
TOPLAM	361.967	344.020	-5,0	26.187	28.847	10,2

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

MAL TİCARETİ

Fasıl Bazında İhracat

Fasıl	İhracat (Milyon Dollar)	Yıllık			Ocak		
	Fasıl Adı	2023	2024	Değişim (%)	2024	2025	Değişim (%)
87	Motorlu kara taşıtları	30.829	32.443	5,2	2.406	2.534	5,3
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	25.262	25.556	1,2	1.925	1.901	-1,3
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	13.647	13.034	-4,5	793	1.562	97,1
85	Elektrikli makina ve cihazlar	15.454	16.449	6,4	1.169	1.308	11,9
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	16.389	16.536	0,9	1.346	1.272	-5,5
39	Plastikler ve mamulleri	10.572	10.922	3,3	828	865	4,5
72	Demir ve çelik	8.860	10.191	15,0	704	797	13,2
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	10.278	10.109	-1,6	765	773	1,0
73	Demir veya çelikten eşya	10.051	9.822	-2,3	736	730	-0,7
8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	5.369	6.299	17,3	581	592	2,0
	Liste Toplamı	146.711	151.361	3,2	11.253	12.335	9,6
	Genel Toplam	255.627	261.855	2,4	20.002	21.164	5,8

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

*2025 yılı Ocak ayı değerlerine göre sıralanmıştır.

MAL TİCARETİ

Fasıl Bazında İthalat

Fasıl	İthalat (Milyon Dollar)	Yıllık			Ocak		
	Fasıl Adı	2023	2024	Değişim (%)	2024	2025	Değişim (%)
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	69.114	65.590	-5,1	6.516	6.433	-1,3
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	40.968	39.564	-3,4	2.966	2.909	-1,9
85	Elektrikli makina ve cihazlar	27.948	27.222	-2,6	2.014	2.228	10,7
87	Motorlu kara taşıtları	32.261	31.670	-1,8	1.966	2.077	5,6
72	Demir ve çelik	24.160	23.659	-2,1	1.928	1.887	-2,1
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	33.912	24.873	-26,7	1.301	1.629	25,2
39	Plastikler ve mamulleri	16.215	15.626	-3,6	1.082	1.246	15,2
29	Organik kimyasal ürünler	9.181	9.453	3,0	670	830	24,0
30	Eczacılık ürünleri	4.986	5.429	8,9	366	707	93,2
90	Optik, fotoğraf, sinema	6.453	6.789	5,2	475	611	28,8
	Liste Toplamı	265.197	249.877	-5,8	19.283	20.556	6,6
	Genel Toplam	361.967	344.020	-5,0	26.187	28.847	10,2

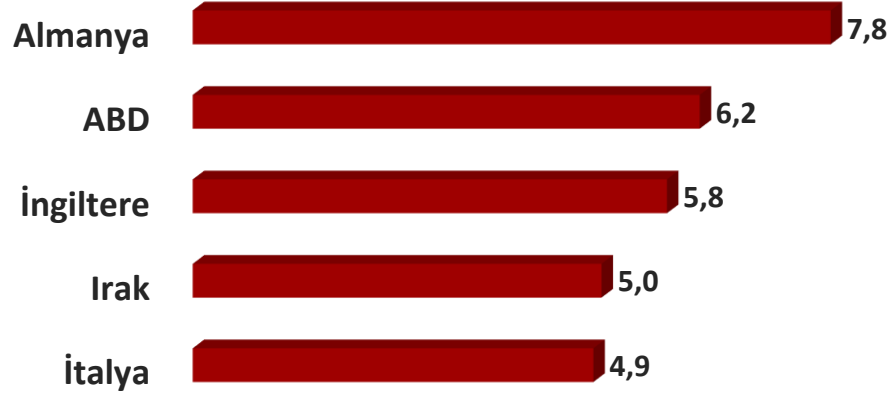
Kaynak: Ticaret Bakanlığı

*2025 yılı Ocak ayı değerlerine göre sıralanmıştır.

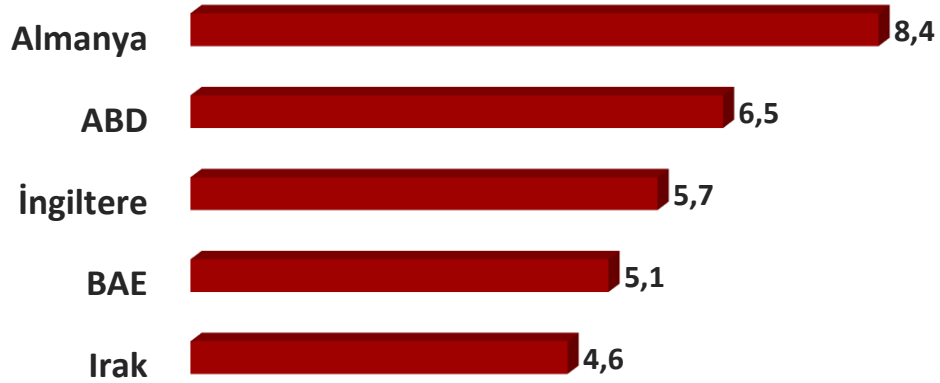
MAL TİCARETİ

İhracat ve İthalatta İlk Beş Ülke

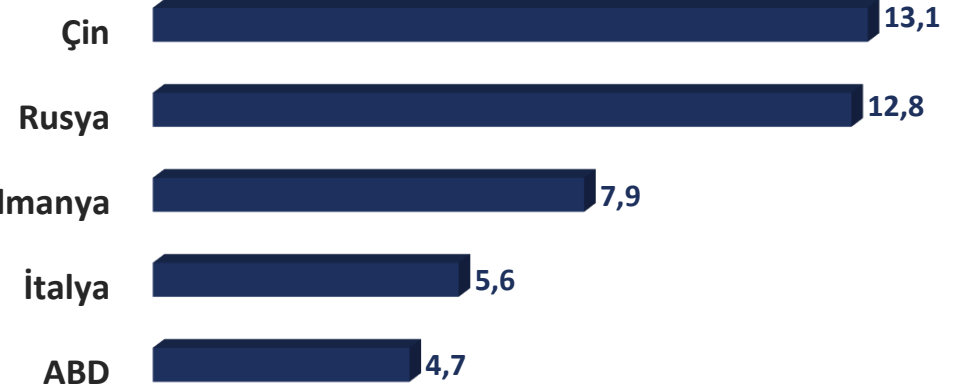
2024 yılı İhracatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

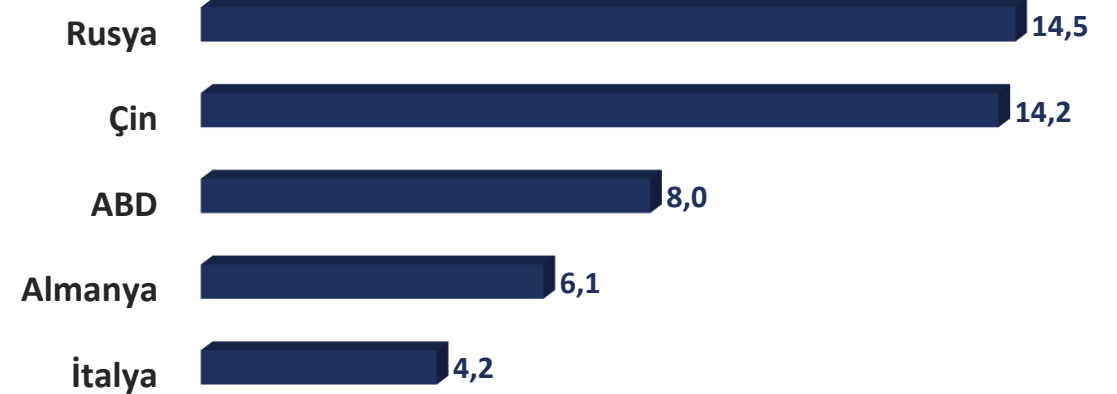
2025 yılı Ocak Ayı İhracatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

2024 yılı İthalatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

2025 yılı Ocak Ayı İthalatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı

MAL TİCARETİ

İhracatın Bölgesel Dağılımı

Milyon Dolar			Yıllık				Ocak			
			2023	2024	Pay (%)	Değişim (%)	2024	2025	Pay (%)	Değişim (%)
Sıra	Ana Ülke Grupları	Ülke Grupları								
1	Avrupa	Avrupa Birliği 27	104.284	108.537	41,4	4,1	8.370	8.945	42,3	6,9
		Diğer Avrupa (AB Hariç)	39.680	40.105	15,3	1,1	2.867	3.090	14,6	7,8
2	Afrika	Diğer Afrika	7.724	7.114	2,7	-7,9	580	557	2,6	-4,0
		Kuzey Afrika	13.674	14.428	5,5	5,5	1.075	1.197	5,7	11,3
3	Amerika	Güney Amerika	2.540	2.917	1,1	14,9	223	208	1,0	-6,7
		Kuzey Amerika	16.507	18.055	6,9	9,4	1.309	1.480	7,0	13,1
		Orta Amerika ve Karayipler	2.759	2.800	1,1	1,5	213	222	1,0	4,4
4	Asya	Diğer Asya	19.345	20.791	7,9	7,5	1.569	1.476	7,0	-5,9
		Yakın ve Orta Doğu	45.556	43.610	16,7	-4,3	3.516	3.859	18,2	9,8
5	Avustralya & Yeni Zelanda	Avustralya ve Yeni Zelanda	1.075	1.256	0,5	16,8	107	78	0,4	-26,5
6	Diğerleri	Diğer Ülke ve Bölgeler	2.484	2.242	0,9	-9,7	175	52	0,2	-70,6
Toplam			255.627	261.855	100,0	2,4	20.002	21.164	100,0	5,8

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

MAL TİCARETİ

İthalatın Bölgesel Dağılımı

Milyon Dolar			Yıllık				Ocak			
			2023	2024	Pay (%)	Değişim (%)	2024	2025	Pay (%)	Değişim (%)
Sıra	Ana Ülke Grupları	Ülke Grupları								
1	Avrupa	Avrupa Birliği 27	106.050	110.401	32,1	4,1	7.831	7.615	26,4	-2,8
		Diğer Avrupa (AB Hariç)	78.330	67.809	19,7	-13,4	6.147	6.064	21,0	-1,3
2	Afrika	Diğer Afrika	3.076	3.161	0,9	2,8	239	583	2,0	144,2
		Kuzey Afrika	7.291	8.154	2,4	11,8	562	815	2,8	45,1
3	Amerika	Güney Amerika	7.161	8.245	2,4	15,1	588	781	2,7	32,9
		Kuzey Amerika	17.085	17.444	5,1	2,1	1.554	2.425	8,4	56,1
		Orta Amerika ve Karayipler	1.496	1.622	0,5	8,4	111	159	0,6	43,0
4	Asya	Diğer Asya	90.837	87.942	25,6	-3,2	5.896	7.796	27,0	32,2
		Yakın ve Orta Doğu	24.824	20.015	5,8	-19,4	1.459	2.493	8,6	70,9
5	Avustralya & Yeni Zelanda	Avustralya ve Yeni Zelanda	1.220	1.196	0,3	-1,9	156	94	0,3	-40,1
6	Diğerleri	Diğer Ülke ve Bölgeler	24.597	18.031	5,2	-26,7	1.645	22	0,1	-98,7
Toplam			361.967	344.020	100,0	-5,0	26.187	28.847	100,0	10,2

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

MAL TİCARETİ

Faaliyet İllerine Göre İhracat (İlk 5 İl, Milyon Dolar)

İl	2023 Aralık	2024 Aralık	Değişim (%)	Pay (%)	2023	2024	Değişim (%)	Pay (%)
İstanbul	4.866	4.998	2,7	21,3	59.541	56.837	-4,3	21,8
Kocaeli	2.841	3.023	6,4	12,9	29.817	32.005	7,3	12,2
İzmir	2.339	2.143	-8,4	9,1	24.664	23.817	-3,4	9,1
Bursa	1.586	1.633	3,0	7,0	17.796	18.244	2,6	7,0
Ankara	1.038	1.148	10,5	4,9	11.103	11.100	0,0	4,2

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve TÜİK

NOT: 2024 yılı Aralık ayına göre sıralanmıştır.

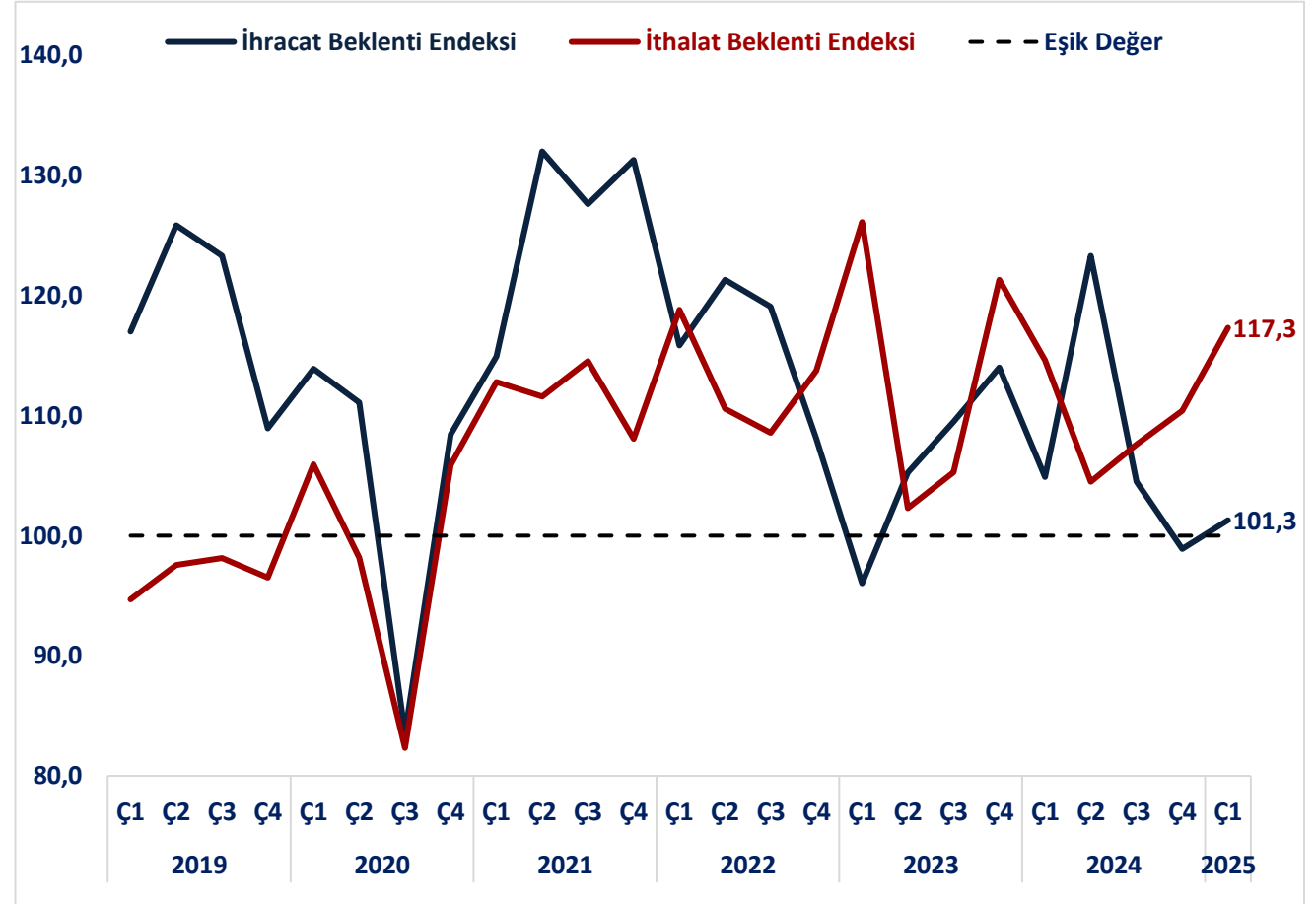
MAL TİCARETİ

Dış Ticaret Beklentisi

- 2025 yılının 1. çeyreğinde ihracat beklenti endeksi 101,3, ithalat beklenti endeksi 117,3 olmuştur.

Endeksin 100'ün üzerinde olması artış beklentisini (iyimserliği), 100'ün altında olması azalış beklentisini (kötümserliği), 100'e eşit olması ise bir değişim beklenmediğini (nötrlüğü) ifade etmektedir.

Dış Ticaret Beklenti Anketi (DTBA)

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2) ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

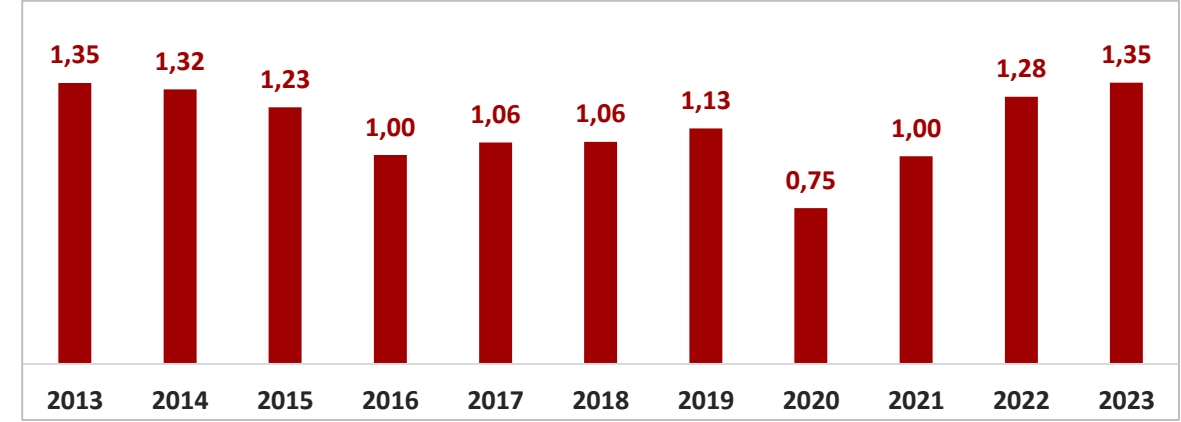
ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Türkiye'nin Küresel Hizmet Ticaretindeki Payı

- Türkiye'nin 2023 yılı küresel hizmet ihracatındaki payı %1,35 düzeyindedir.
- Türkiye'nin 2023 yılı küresel hizmet ithalatındaki payı %0,67 düzeyindedir.

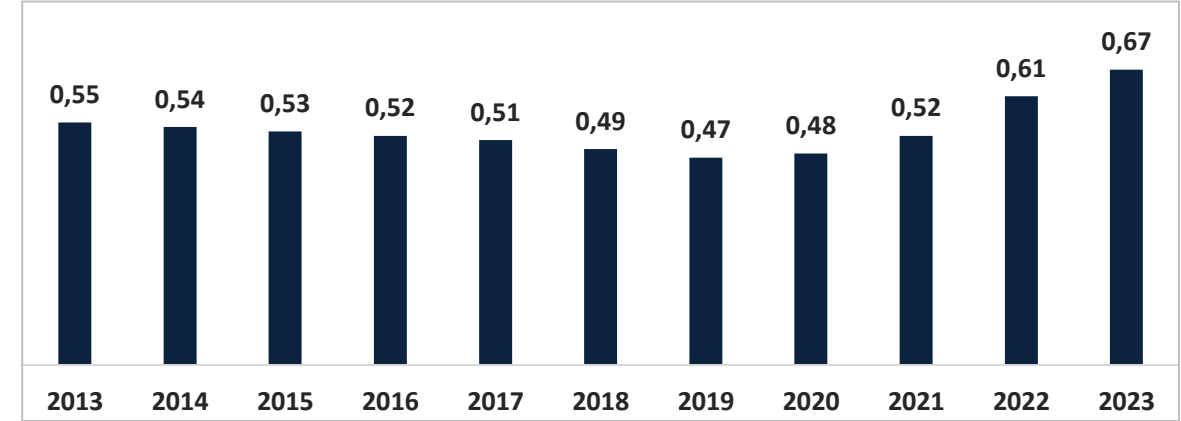
*DTÖ istatistiklerinde yer almadığı için, resmi hizmetler kalemi Türkiye'nin hizmet ihracatı istatistiklerinden çıkartılmıştır.

Türkiye'nin Küresel Hizmet İhracatındaki Payı* (%)

Kaynak: DTÖ, TCMB

Türkiye'nin Küresel Hizmet İthalatındaki Payı* (%)

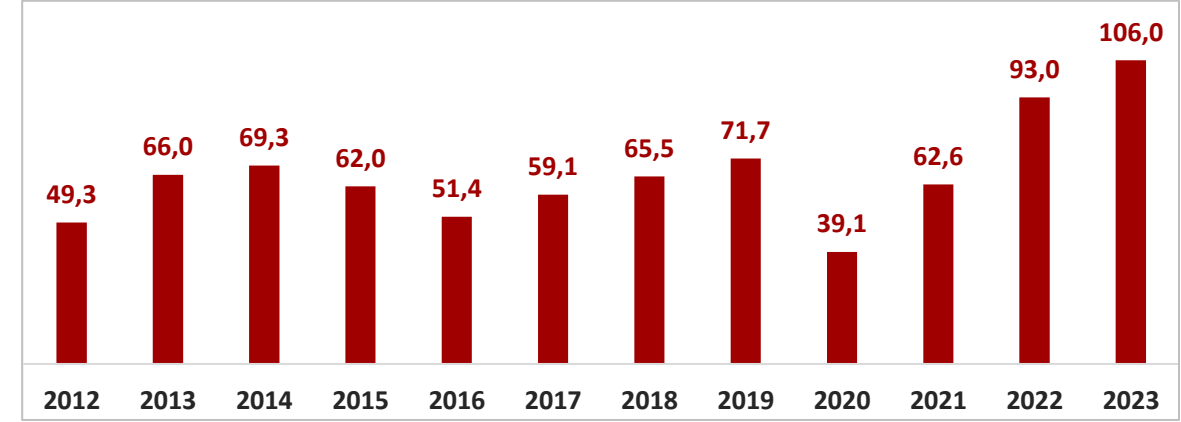
Kaynak: DTÖ, TCMB

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Türkiye Hizmet Ticareti

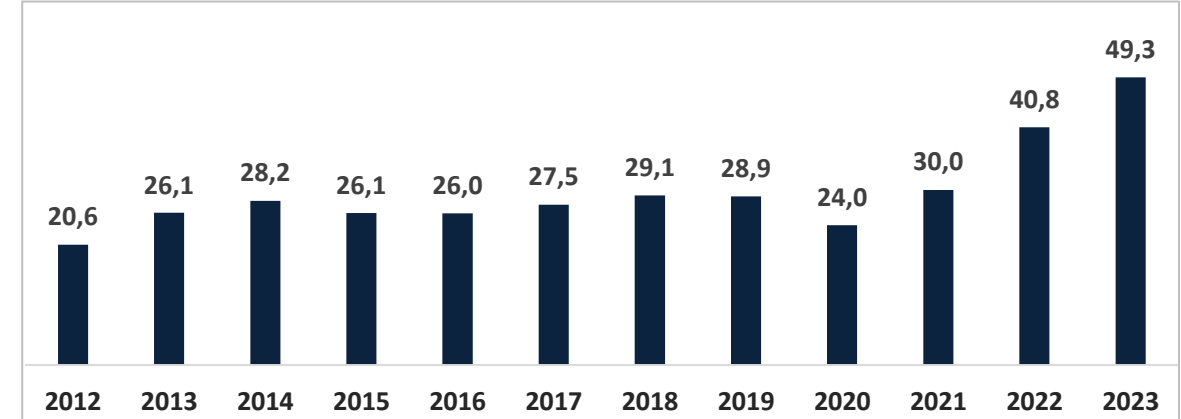
- Türkiye'nin hizmet ihracatı 2023 yılında 106 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.
- Türkiye'nin hizmet ithalatı ise 2023 yılında 49,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle 2023 yılında hizmetler dengesi 56,7 milyar dolar fazla vermiştir.

Türkiye'nin Hizmet İhracatı (Milyar dolar)

Kaynak: TCMB

Türkiye'nin Hizmet İthalatı (Milyar dolar)

Kaynak: TCMB

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Ödemeler Dengesi-Hizmet Kalemleri

Gelir Milyon Dolar	Kasım			Ocak-Kasım		
	2023	2024	Değişim(%)	2023	2024	Değişim(%)
Hizmetler Geliri	7.320	8.084	10,4	97.872	105.539	7,8
Taşımacılık Geliri	2.947	3.007	2,0	35.600	36.592	2,8
Seyahat Geliri	2.932	3.316	13,1	47.157	52.096	10,5
İnşaat Geliri	25	21	-16,0	308	217	-29,5
Sigorta ve Emeklilik	208	283	36,1	2.420	3.112	28,6
Finansal Hizmetler Geliri	68	60	-11,8	542	543	0,2
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Geliri	37	36	-2,7	458	439	-4,1
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri Geliri	346	478	38,2	3.678	4.244	15,4
Diğer İş Hizmetleri Geliri	464	559	20,5	4.631	5.054	9,1
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri Geliri	34	28	-17,6	330	289	-12,4
Resmi Hizmetler Geliri	41	28	-31,7	488	279	-42,8
Başkasına ait Fiziksel Girdiler için İmalat Hizmetleri	30	82	173,3	315	711	125,7
Bakım ve Onarım Hizmetleri	188	186	-1,1	1.945	1.963	0,9
Gider Milyon Dolar	Kasım			Ocak-Kasım		
	2023	2024	Değişim(%)	2023	2024	Değişim(%)
Hizmetler Gideri	4.113	4.359	6,0	44.033	47.501	7,9
Taşımacılık Gideri	1.444	1.669	15,6	17.096	18.970	11,0
Seyahat Gideri	731	686	-6,2	7.142	6.587	-7,8
İnşaat Gideri	1	1	0,0	45	15	-66,7
Sigorta ve Emeklilik Gideri	321	298	-7,2	3.208	4.264	32,9
Finansal Hizmetler Gideri	64	61	-4,7	692	686	-0,9
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Gideri	264	328	24,2	3.069	3.673	19,7
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri Gideri	346	421	21,7	3.675	4.273	16,3
Diğer İş Hizmetleri Gideri	721	691	-4,2	6.682	6.745	0,9
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri Gideri	44	53	20,5	439	546	24,4
Resmi Hizmetler Gideri	97	107	10,3	1.081	1.151	6,5
Başkasına ait Fiziksel Girdiler için İmalat Hizmetleri	3	3	0,0	34	50	47,1
Bakım ve Onarım Hizmetleri	77	41	-46,8	870	541	-37,8

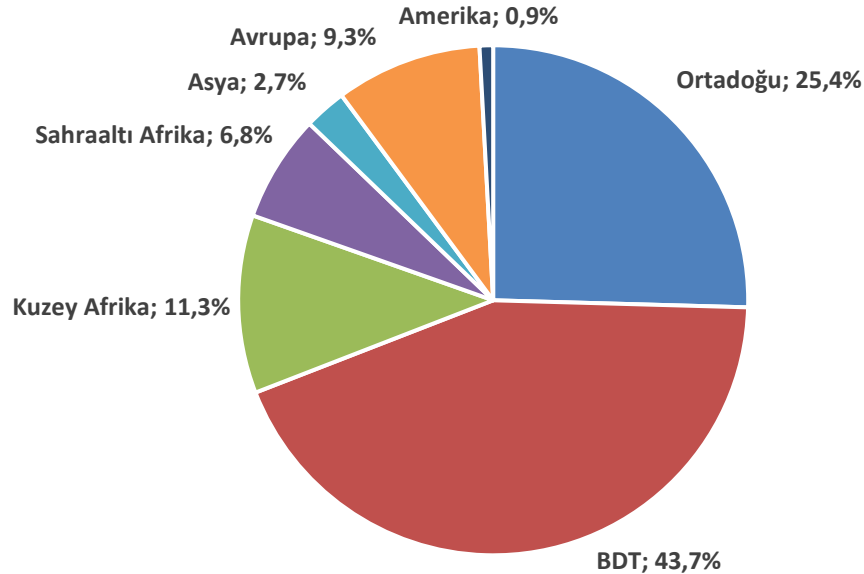
Kaynak: TCMB

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Yurt Dışında Müteahhitlik Hizmetleri

- Türkiye, dünyanın en büyük 250 müteahhitlik şirketi listesinde 2024 yılında 43 Türk firmasıyla, Çin'den sonra 2. sırada yer almaktadır.

Müteahhitlik Hizmetlerinin Ülke Gruplarına Göre Dağılımı (1972-2025 Ocak)

Yurt Dışında Müteahhitlik Hizmetleri

Yıl	Ülke Sayısı	Proje Sayısı	Proje Bedeli (Milyar \$)	Kümülatif Proje Bedeli (Milyar \$)	Ort. Proje Bedeli (Milyon \$)
1972-2002	48	2425	49,8	49,8	20,7
2003	35	339	6,4	56,1	18,9
2004	36	477	8,6	64,8	18,1
2005	33	452	12,9	77,7	28,6
2006	35	577	22,4	100,1	38,8
2007	45	613	25,6	125,7	41,8
2008	39	667	24,7	150,4	37,0
2009	45	505	20,1	170,6	39,8
2010	50	632	23,4	193,9	37,0
2011	51	561	24,8	218,7	44,2
2012	49	551	31,7	250,4	57,5
2013	50	437	31,2	281,6	71,5
2014	54	361	26,8	308,5	74,3
2015	57	287	24,0	332,5	83,8
2016	56	222	15,0	347,5	67,7
2017	52	314	17,9	365,4	56,9
2018	53	388	22,7	388,1	58,5
2019	45	544	19,9	408,0	36,7
2020	42	386	17,2	425,2	44,4
2021	71	457	31,7	456,9	69,5
2022	67	512	20,1	477,0	39,3
2023	68	437	28,4	505,4	64,9
2024	57	334	29,0	534,4	86,9
2025*	3	3	0,01	534,4	2,0
TOPLAM		12.481	534,4		

Kaynak: Ticaret Bakanlığı *2025 yılı Ocak ayı verileridir.

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Hizmet İhracatı Destek Program Paketi

Hizmet İhracatı Destek Program Paketi ile tüm hizmet sunum yöntemlerini içeren bir tanımlamanın yanı sıra ülkemiz hizmet ihracatını yeni bir yaklaşımla daha da ileri aşamalara taşıyacak bir sistemin oluşturulması amaçlanmıştır. Bu şekilde, bir yandan hizmet ihracatımızın artırılması sağlanırken, diğer yandan da istatistiki anlamda daha etkin bir mekanizma ile ölçüm ve performans değerlendirmesinin de yapılacağı bir yapı vücuda getirilmiştir.

5447 sayılı Türkiye Bilişim Sektörünün Uluslararasılaşması ve E-Turquality (Bilişimin Yıldızları Programı) Hakkında Karar

5448 sayılı Hizmet İhracatının Tanımlanması, Sınıflandırılması ve Desteklenmesi Hakkında Karar

5449 sayılı Yurt Dışı Lojistik Dağıtım Ağlarının Desteklenmesi Hakkında Karar

2564 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörleri Markalaşma Destekleri Hakkında Karar

2014/10 sayılı Teknik Müşavirlik Hizmetlerine Sağlanacak Devlet Yardımları Hakkında Karar

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

5448 Sayılı Hizmet İhracatının Tanımlanması, Sınıflandırılması ve Desteklenmesi Hakkında Karar

Sağlık Turizmi

Eğitim

Fuarçılık Hizmetleri

Kültürel Hizmetler

Yaratıcı Endüstriler

Spor Turizmi

Yönetim Danışmanlığı Hizmetleri

Lojistik ve Taşımacılık

Yeşil Hizmetler

Diğer Hizmetler

Yeni Bir İsim ve Kurgu

"Hizmet İhracatı" Tanımı

Uluslararası Sektörel Sınıflandırma

İlk Kez Performans Ölçümü ve İstatistik Temini

- 10 Ana Sektör
- 36 Destek Unsuru
- Sektörler Özelinde 15 Yeni Destek Unsuru

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Mevcut Destek Unsurları

Tescil ve Koruma Desteği	Pazara Giriş Belgeleri Desteği	Acente Komisyon Desteği	Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği	Birim Desteği
Bireysel Katılım Desteği	Milli Katılım Desteği	Milli Katılım Tanıtım Desteği	Rapor Desteği	Alım Heyeti
Ticaret Heyeti	HİSER İhtiyaç Analizi Desteği	HİSER İstihdam Desteği	Sanal Fuar Organizasyon Desteği	Yarışma ve Etkinlik Desteği
Film Platosu ve Stüdyosu Kullanım Giderleri Desteği	Yurt İçi Tanıtım Desteği	Yurt İçi Eğitim Desteği	Hasta Yol Desteği	

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Yeni Destek Unsurları

Tanıtım Heyeti Desteği	Uluslararası Öğrenci Ofisleri Kapasite Geliştirme Desteği	Akademisyen İstihdam Desteği	Uluslararası Sıralama Desteği	Yeşil Hizmetler İstihdam Desteği	Uluslararası Kuruluşlara Üyelik Desteği
Prestijli Katılım Desteği	Ürün Yerleştirme Desteği	HİSER Tanıtım Desteği	HİSER Sektörel Ticaret Heyeti Programı Desteği	HİSER Sektörel Alım Heyeti Programı Desteği	Fuar Alanı Yapım Desteği
Sektörel Nitelikli Uluslararası Yurt İçi Fuar Organizasyon Desteği	Yurt Dışı Fuar Organizasyon Desteği	Korsanla Mücadele Giderleri Desteği	Dublaj Veya Altyazı Giderleri Desteği	Komplikasyon ve Seyahat Sağlık Sigortası Desteği	Sağlık Turizmi İstihdam Desteği
	Yabancı Dil ve Sağlık Turizmi Eğitimi Desteği	Sağlık ve Spor Turizmi Sektörlerinin Geliştirilmesi Ve Tanıtılması Desteği	Veri Tabanı Üyelik Desteği		

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

5447 Sayılı Türkiye Bilişim Sektörünün Uluslararasılaşması ve E-Turquality (Bilişimin Yıldızları) Programı

KAPSAM – BİLİŞİM ŞİRKETLERİ

Çerçeve mantığı ile bilişim sektörüne yönelik tüm destekler üç aşamalı bir sistemde tek bir program altında toplanmış ve Bilişim Sektörü destek kapsamı genişletilmiştir.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

5447 Sayılı Türkiye Bilişim Sektörünün Uluslararasılaşması ve E-Turququality (Bilişimin Yıldızları) Programı

Bilişim sektörüne özgü yeni destekler eklenmiştir

Tekno Hızlandırıcı İhracat
Projesi Desteği

Yurt Dışı Yüksek Katma
Değerli Bilişim Yüklenici
Projesi Desteği

Uluslararası Teknoloji
Pazarlama Ofisi Desteği

Hizmet Pazarlamaya
Yönelik E-Ticaret Site ve
Platformlar ile Uluslararası
Kuruluşlara Bireysel Üyelik
Desteği

Veri Merkezi Desteği

Test Merkezi, Simülatör,
Endüstriyel Robotik
Teçhizat ve Diğer Ekipman
Kiralama Faaliyeti Desteği

Yurt Dışı İnsan Kaynağı
Arama Desteği

Yurt İçi Etkinlik Bireysel
Katılım Desteği

Yıldız Teknoloji Ofisleri
Desteği

Ürün Yerleştirme Desteği

Yurt Dışı Şirket ve Yurt
Dışında Yerleşik Şirkete Ait
Marka, Oyun, Yazılım ile
Hizmet Platformu Alımına
Yönelik Danışmanlık
Desteği

Patent, Fikri Mülkiyet
Hakkı, Tasarım veya Model
Satın Alım Desteği

Test Desteği

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

5449 Sayılı Yurt Dışı Lojistik Dağıtım Ağlarının (YLDA) Desteklenmesi Hakkında Karar

YLDA Nedir?

İşbirliği kuruluşları tarafından yurt dışında kurulan, satın alınan, kiralanan veya hizmet alınan; depolama, yükleme, boşaltma, sevkiyat, elleçleme, tehlikeli madde hizmetleri, soğuk depolama ve dağıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için en az iki modlu taşımacılık imkanlarına sahip tesisler ile entegre çalışacak dağıtım ağının işletilmesine yönelik yük konsolidasyonunu sağlayacak ve ürünü üreticiden tüketiciye ulaştıracak bilişim mekanizmalarını içeren uçtan uca lojistik sürecini kapsayan sistemdir.

Destek Unsurları

YLDA/YSV İlk Kurulum Desteği

Cep Depo/Tesis Desteği

İstihdam Desteği

Navlun Borsası Kurulumu Desteği

Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği (Yurt Dışı)

Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği (Yurt İçi)

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

5449 Sayılı Yurt Dışı Lojistik Dağıtım Ağlarının (YLDA) Desteklenmesi Hakkında Karar

Hedefler

İhracatımızda sürekliliği sağlayarak hizmet ve mal ihracatımızı artırmak

Önemli pazarlardaki ihracat performansımızı istikrarlı kılabilecek altyapı olanaklarını oluşturmak

İhracatçılarımızın uluslararası tedarik ve dağıtım zincirlerine daha hızlı ve rekabetçi fiyatlarla dahil olmalarını sağlamak

Alternatif güzergahlar sayesinde kara sınır kapılarımızdaki yoğunluğu azaltmak

Sonuçlar

- Tüm lojistik süreçlerin uçtan uca yönetildiği entegre bir model kuruldu.
- Dağıtım ağları sayesinde ihrac ürünlerimiz son alıcısına 24 ila 48 saat içerisinde ulaştırılıyor.
- Yükün konsolide edilerek taşınmasıyla navlun maliyetleri asgari %20 oranında azaltıldı.
- Çok modlu taşımacılık ile farklı modlara etkin bağlantıları bulunan bir yapı oluşturuldu.

E- YATIRIM ORTAMI

YATIRIM ORTAMI

Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları

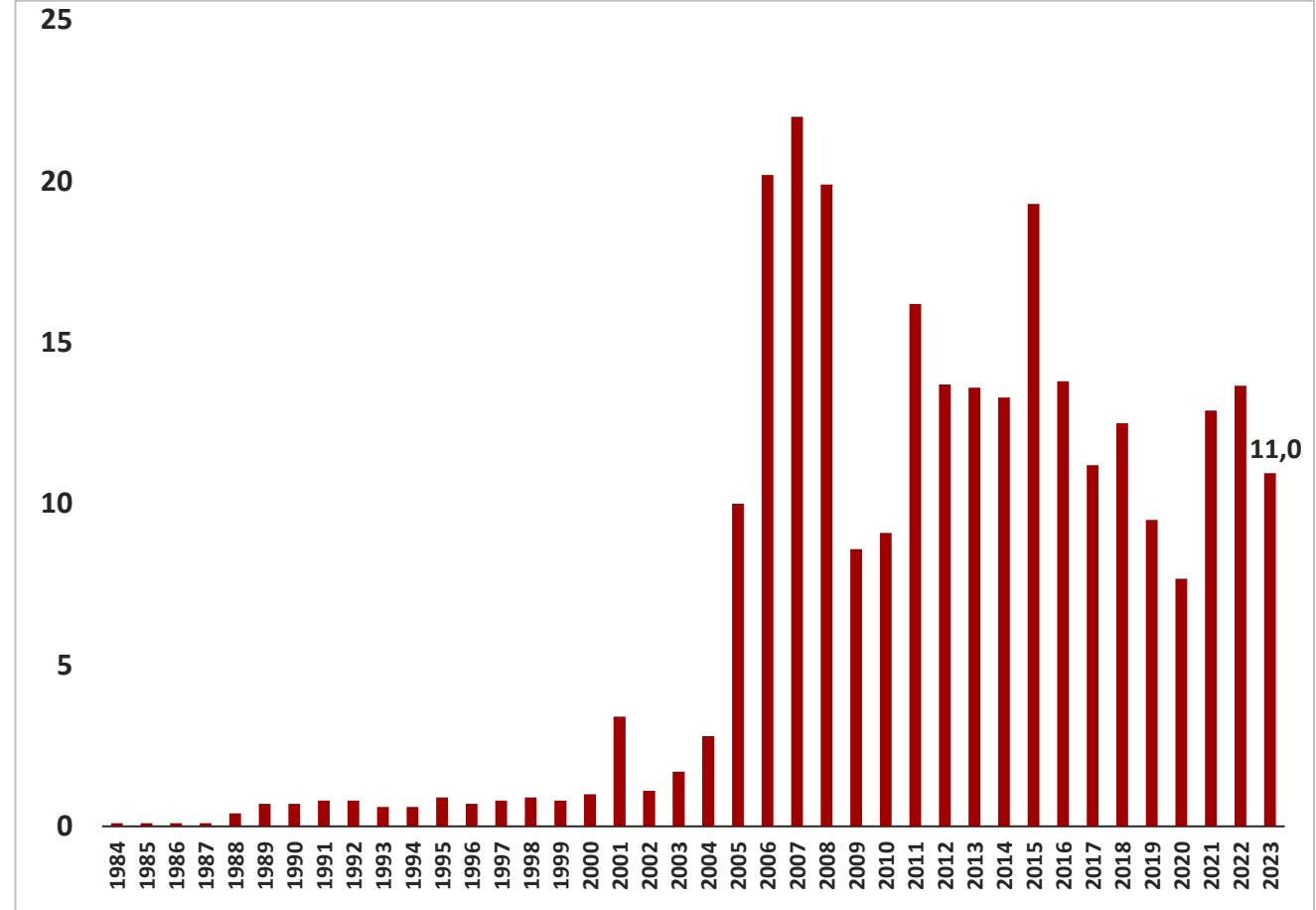
1. ABD
2. Almanya
3. Arnavutluk
4. Avustralya
5. Avusturya
6. Azerbaycan
7. B.A.E.
8. Bahreyn
9. Bangladeş
10. Belçika
11. Beyaz Rusya
12. Bosna-Hersek
13. Brezilya
14. Bulgaristan
15. Cezayir
16. Çad
17. Çek Cumhuriyeti
18. Çin
19. Danimarka
20. Endonezya
21. Estonya
22. Etiyopya
23. Fas
24. Filipinler
25. Finlandiya
26. Fransa
27. Gambiya
28. Güney Afrika Cum.
29. Güney Kore
30. Gürcistan
31. Hırvatistan
32. Hindistan
33. Hollanda
34. İngiltere
35. İran
36. İrlanda
37. İspanya
38. İsrail
39. İsveç
40. İsviçre
41. İtalya
42. Japonya
43. K.K.T.C.
44. Kanada
45. Karadağ
46. Katar
47. Kazakistan
48. Kırgızistan
49. Kosova
50. Kuveyt
51. Letonya
52. Litvanya
53. Lübnan
54. Lüksemburg
55. Macaristan
56. Makedonya
57. Malezya
58. Malta
59. Meksika
60. Mısır
61. Moğolistan
62. Moldova
63. Norveç
64. Özbekistan
65. Pakistan
66. Polonya
67. Portekiz
68. Romanya
69. Ruanda
70. Rusya
71. Sırbistan
72. Singapur
73. Slovakya
74. Slovenya
75. Sudan
76. Suriye
77. Suudi Arabistan
78. Tacikistan
79. Tayland
80. Tunus
81. Türkmenistan
82. Ukrayna
83. Umman
84. Ürdün
85. Venezuela
86. Vietnam
87. Yemen
88. Yeni Zelanda
89. Yunanistan

YATIRIM ORTAMI

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

- 1984-2002 döneminde 14,6 milyar ABD doları olan doğrudan yabancı yatırım tutarı, 2003-2023 döneminde kümülatif olarak 262,5 milyar dolara ulaşmıştır.
- Doğrudan yabancı yatırımlarda 2023 yılı Kasım ayında 1 milyar 382 milyon dolar giriş gerçekleşmişken 2024 yılı Kasım ayında 1 milyar 139 milyon dolar giriş kaydedilmiştir.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Milyar ABD Doları)

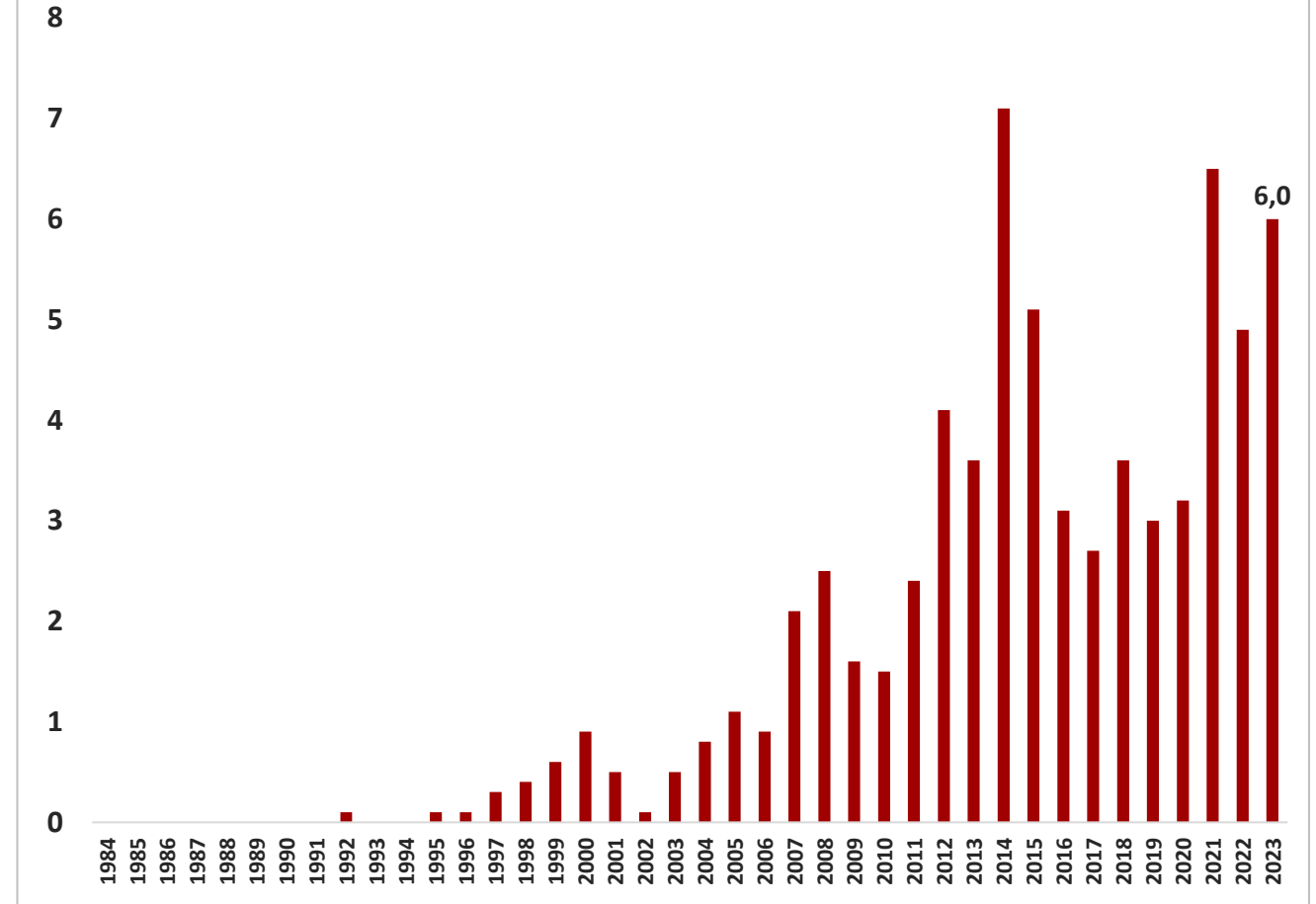
Kaynak: TCMB

YATIRIM ORTAMI

Yurt Dışına Doğrudan Yatırımlar

- Türk yatırımcıların yurt dışında gerçekleştirdiği doğrudan yatırımların toplamı, 2003'ten 2023'e kadar kümülatif olarak 66,2 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.
- 2024 yılı Kasım ayında yurt dışına doğrudan yatırımlar bir önceki yılın aynı ayına göre %65 artışla 557 milyon dolar olmuştur.

Yurt Dışına Doğrudan Yatırımlar (Milyar ABD Doları)

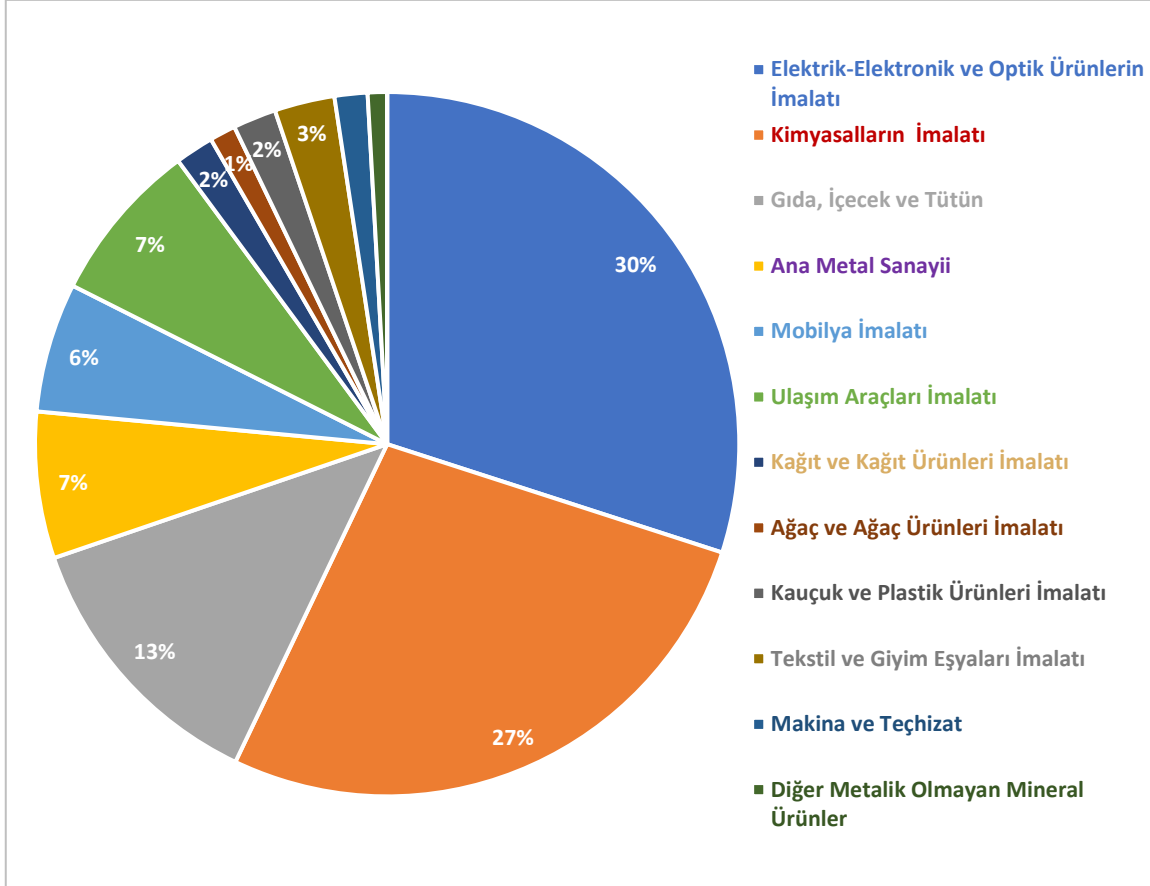

Kaynak: TCMB

YATIRIM ORTAMI

Yabancı Yatırımlar

İmalat Sanayiinde Alt Sektörlerin Payı (%) (2024 Ocak-Kasım)

Kaynak: TCMB

Yabancı Yatırımların Sektörlere Göre Dağılımı (Milyon Dolar)

SEKTÖRLER	Yıllık		Ocak-Kasım	
	2022	2023	2023	2024
TARIM SEKTÖRÜ	71	28	24	173
SINAI SEKTÖRÜ	2.099	2.414	2.120	2.171
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	174	173	173	181
İmalat	1.565	1.743	1.456	1.918
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	360	497	490	72
Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0	1	1	0
HİZMETLER SEKTÖRÜ	4.815	3.421	2.890	3.125
TOPLAM	6.985	5.863	5.034	5.469

Kaynak: TCMB

YATIRIM ORTAMI

Doğrudan Yabancı Yatırımların (DYY) Ülkelere Göre Dağılımı (Milyon Dolar)

Sıra*	Ülkeler	2023 DDY	2024 DDY (Kasım)	2024 DDY (Ocak-Kasım)
1	Hollanda	1.167	202	1.087
2	Almanya	511	113	711
3	Amerika Birleşik Devletleri	206	81	605
4	Fransa	403	63	208
5	İsviçre	215	51	360
6	İrlanda	272	43	381
7	Azerbaycan	375	30	362
8	Lüksemburg	108	24	88
9	İngiltere	325	16	359
10	Güney Kore	33	16	60
11	Tayvan	56	14	93
12	Kuveyt	0	13	13
13	Japonya	112	11	13
14	Avusturya	48	8	76
15	Singapur	53	8	74
16	Birleşik Arap Emirlikleri	583	7	121
17	İspanya	127	6	79
18	İtalya	68	3	81
19	Virgin Adaları (İngiliz)	52	3	37
20	Irak	0	3	4
LİSTE TOPLAMI		4.714	715	4.812
TOPLAM		5.863	721	5.469

*Sıralama 2024 yılı Kasım ayına göredir.

Kaynak: TCMB

F- SERBEST BÖLGELER

SERBEST BÖLGELER

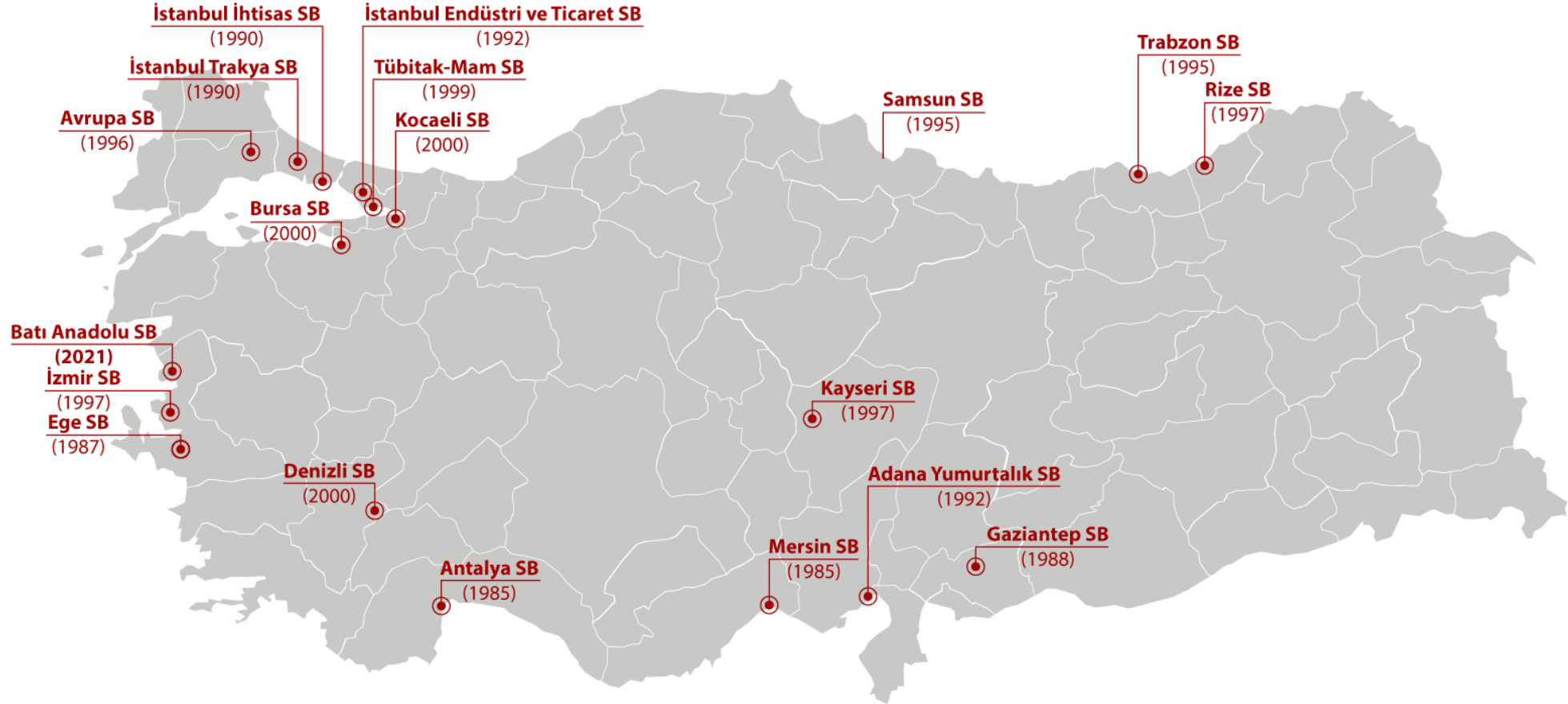
Serbest Bölgelerin Sağladığı Avantajlar

- Üretici Kullanıcılar İçin Vergi Avantajlarından Yararlanma İmkânı
- Orta ve Uzun Vadede Geleceği Planlayabilme İmkânı
- Kâr Transferi İmkânı
- Ticaret Kolaylığı İmkânı
- Gümrük Vergisi Prosedüründen Arındırılmış Ticari Faaliyet İmkânı
- AB ve Gümrük Birliği Kriterlerinin Gerektirdiği Serbest Dolaşım Belgelerinin Temini İmkânı
- Eşitlik Prensibi
- Zaman Kısıtlaması Bulunmaması
- Pazar İhtiyaçlarına ve Şartlarına Göre Serbestçe Belirlenecek Ticari Faaliyet İmkânı
- Gerçekçi Bir Enflasyon Muhasebesi İmkânı
- Yerli ve Yabancı Tüm Pazarlara Erişim İmkânı
- Azaltılmış Bürokratik Prosedür ve Dinamik İşletme Yönetimi
- Stratejik Avantaj
- Her Türlü Ticari ve Sınai Faaliyete Uygun ve Ucuz Altyapı İmkânı
- Tedarik Zinciri İmkânlarından Yararlanma Kolaylığı

SERBEST BÖLGELER

Ülkemizdeki Serbest Bölgeler

- Serbest Bölgelerde 2025 yılı Ocak ayı itibarıyla 87.998 kişiye istihdam sağlanmıştır.

SERBEST BÖLGELER

İhtisas Serbest Bölgeleri

- Ülkemizin Ar-Ge, katma değer ve yüksek teknoloji içerikli mal ve hizmet ihracatı payının artırılması amacıyla Bakanlığımızca İhtisas Serbest Bölgeleri projesi hayata geçirilmiştir.
- Bu kapsamda, 20/02/2020 tarihinde İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi ilan edilmiştir.
- İhtisas Serbest Bölgelerinde 2635 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yazılım ve bilişim sektöründe olgunlaşmış ve ihracata yönelmek isteyen Ar-Ge yoğun, yüksek katma değerli, inovasyon ve teknoloji odaklı yatırımlara daha geniş imkânlar ile istihdam ve kira destekleri sağlanmaktadır.
- Bu bölgelerde yazılım ve bilişim sektörlerinde yapılacak yatırımlar öncelikli yatırım konuları arasına alınmış ve 5. bölge yatırım teşviklerinden yararlanmaları sağlanmıştır.

SERBEST BÖLGELER

Yeni Serbest Bölge Kurulması: Batı Anadolu Serbest Bölgesi

- Ülkemizin önemli üretim ve ticaret merkezlerinden olan İzmir ilindeki endüstriyel ve ticari faaliyetleri ihracata yönlendirmek, ihracata yönelik yatırım ve üretimi teşvik etmek amaçları doğrultusunda; Batı Anadolu Serbest Bölgesi kurulmasına ve 30 yıl süreyle BASBAŞ - Batı Anadolu Serbest Bölgesi Kurucu ve İşleticisi A.Ş. tarafından kurulup işletilmesine yönelik 4482 sayılı Karar, Sayın Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle 08/09/2021 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.
- Bu kapsamda söz konusu 2,4 milyon metrekare büyüklüğündeki hazine arazisinde faaliyet ruhsatı olarak faaliyet göstermek isteyen çeşitli firmalara faaliyet ruhsatı düzenlenerek açık alan kiralamaları yapılmış olup halihazırda faaliyet ruhsatı başvuruları devam etmektedir.

SERBEST BÖLGELER

Serbest Bölgelerin Ticaret Hareketleri (Milyon ABD Doları)

Milyon Dolar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Yurt içinden Bölgelere	2.732	2.205	2.125	2.376	2.563	2.665	2.574	3.466	3.808	3.870	3.617	289
Bölgelerden Yurt dışına	7.958	7.494	7.041	7.525	8.147	7.978	7.727	9.755	11.431	12.478	11.993	957
Yurt dışından Bölgelere	7.059	6.550	5.868	6.404	6.453	5.633	7.028	7.073	11.155	9.277	7.901	622
Bölgelerden Yurt içine	4.683	4.012	3.999	4.073	3.766	3.379	4.729	4.325	6.430	5.063	4.180	340
TOPLAM TİCARET HACMİ	22.432	20.261	19.033	20.378	20.929	19.656	22.058	24.618	32.823	30.688	27.691	2.208

2025 yılı Ocak ayında serbest bölgelerde gerçekleşen ticaret akışlarının yönlerine göre toplamı 2,2 milyar dolar olmuştur.

Kaynak: Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü

*2025 yılı Ocak ayı verileri.

SERBEST BÖLGELER

Serbest Bölgelerde Sektörel Yoğunlaşma

İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi	Yazılım
Antalya Serbest Bölgesi	Yat İnşa, Medikal
Kocaeli Serbest Bölgesi	Gemi İnşa
Avrupa Serbest Bölgesi	Hazır Giyim
Mersin Serbest Bölgesi	Hazır Giyim
Bursa Serbest Bölgesi	Otomotiv
İzmir Serbest Bölgesi	Deri
TÜBİTAK – MAM Teknoloji Serbest Bölgesi	AR-GE
Adana Yumurtalık Serbest Bölgesi	Gemi Tamir ve Bakım

Kaynak: Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü

G- İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

Ticari İlişkiler

İkili Ticari İlişkiler

- Avrupa, AB Harici Avrupa, Asya-Pasifik, Avrasya, Orta Doğu, Afrika, Amerika
- Ülkemizin **125 ülke ile Karma Ekonomik Komisyon (KEK)**, 20'si AB üye ülkeleri olmak üzere **27 ülke ile Ekonomik ve Ticari Ortak Komite (ETOK-JETCO) mekanizması** mevcuttur.

Gümrükler

- 10 ülke ile **Ortak Gümrük Komitesi (OGK)** mekanizmasının yanında **2 adet Üçlü Ortak Gümrük Komitesi** mekanizması bulunmaktadır.

Bölgesel Ticari İlişkiler

- AB, EİT, D8, KEİ, İİT, İSEDAK, Türk Devletleri Teşkilatı

Çok Taraflı Ticari İlişkiler

- DTÖ, G20, BM, OECD, DGÖ

İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

Serbest ve Tercihli Ticaret Anlaşmaları

YÜRÜRLÜKTEKİLER	
STA	
EFTA (1992), Revize EFTA (2021)	Sırbistan (2010), Ek Protokoller (2019)
İsrail (1997)	Karadağ (2010), Ek Protokoller (2022)
Kuzey Makedonya (2000)	Şili (2011)
Bosna Hersek (2003), Revize (2021)	Morityus (2013)
Tunus (2005), Ortaklık Konseyi K. (İç Onay)	G. Kore (2013)
Filistin (2005), Ortak Komite K. (İç Onay)	Malezya (2015), Ek Protokol (2024)
Fas (2006)	Moldova (2016)
Mısır (2007)	Faroe A. (2017)
Arnavutluk (2008)	Singapur (2017)
Gürcistan (2008), Ek Protokoller (İç Onay)	Kosova (2019)
Birleşik Krallık (2021)	Venezuela (2020)
Birleşik Arap Emirlikleri (2023)	

YÜRÜRLÜKTEKİLER	
TTA	
İran (2015)	D-8 (2016)
Azerbaycan (2021), Ek Protokol (2024)	TPS-OIC (2022)
Pakistan (2023)	Özbekistan (2023)

MÜZAKERELERİ TAMAMLANANLAR	MÜZAKERELERİ DEVAM EDENLER
STA	STA/TTA
Lübnan	Japonya
Katar	KİK
Sudan	Birleşik Krallık (Güncelleme)
Ukrayna	
TTA	TTA
Maldivler	Cezayir
	Özbekistan (Genişletme)

Yürürlükte: 23 STA ve 6 TTA

Müzakere Süreci Tamamlanan: 4 STA, 1 TTA

Müzakere Süreci Devam Eden: 3 STA ve 2 TTA

İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

Gümrük Konularında Karşılıklı İdari Yardım Anlaşmaları (KİYA)

YÜRÜRLÜKTEKİLER	
Gürcistan (1994)	Tacikistan (1999)
Amerika Birleşik Devletleri (2002)	Hırvatistan (2000)
Küba (1997)	Mısır (2000)
Ukrayna (1997)	Moğolistan (2000)
İsrail (1997)	Polonya (2000)
Makedonya (1997)	EFTA (2000), Revize (2021)
İngiltere (1997), Revize (2021)	Yunanistan (2001)
Rusya Federasyonu (1997)	Çek Cumhuriyeti (2001)
Özbekistan (1998)	Litvanya (2001)
Romanya (1999)	Slovakya (2001)
Bulgaristan (1998)	İran (2005)
Türkmenistan (1998)	İspanya (2002)
Arnavutluk (1998)	Cezayir (2005)
Kırgızistan (1999)	İtalya (2004)
Estonya (1998)	Sırbistan (2003)
Çin Halk Cumhuriyeti (2002), Revize (2016)	Kuveyt (2011)
Pakistan (2003)	Beyaz Rusya (2011)
Bosna-Hersek (2004)	Ürdün (2012)
Letonya (2004)	Kosova (2011)
Fas (2011)	Umman (2014)
Kazakistan (2009)	Brezilya (2017)
Moldova (2004)	Güney Kore (2012)

YÜRÜRLÜKTEKİLER	
Suriye (2008)	Bangladeş (2021)
Belçika (2007)	Suudi Arabistan (2015)
Güney Afrika Cumhuriyeti (2009)	Şili (2015)
Afganistan (2011)	Hindistan (2015)
Hollanda (2011)	Filistin (2016)
Bahreyn (2014)	Karadağ (2018)
D-8 (2011)	Meksika (2015)
Slovenya (2011)	Arjantin (2020)
Sudan (2011)	Vietnam (2022)

MÜZAKERELERİ TAMAMLANANLAR	MÜZAKERELERİ DEVAM EDENLER
Tunus	Tanzanya
Yemen	Japonya
Libya	
Katar	
Uruguay	
Birleşik Arap Emirlikleri	
Angola	
Sri Lanka	
Ekvator	
Azerbaycan	

Yürürlükte: 62 KİYA

Müzakere Süreci Tamamlanan: 10 KİYA

Müzakere Süreci Devam Eden: 2 KİYA

İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

G20 Dönem Başkanlığı

- G20 ülkeleri ABD, Almanya, Arjantin, Avrupa Birliği, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika, Güney Kore, Hindistan, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye'den oluşmaktadır.
- G20 ülkeleri, dünya ekonomisinin %80'ini; küresel ticaretin %75'ini ve dünya nüfusunun yaklaşık üçte ikisini temsil etmektedir.
- G20 Dönem Başkanlığı her sene bir üye ülke tarafından yürütülmekte olup 2025 yılı Başkanlığını Güney Afrika yürütmektedir.

İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

Türk Devletleri Teşkilatı

Türk Devletleri Teşkilatı'na Üye Ülkeler

Üye Ülkeler	
	Azerbaycan
	Kazakistan
	Kırgızistan
	Özbekistan
	Türkiye
Gözlemci Ülkeler/Örgütler	
	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
	Macaristan
	Türkmenistan
	Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT)

Kaynak: Trademap, IMF, Kıbrıs Türk Ticaret Odası, KKTC Merkez Bankası, Türk Cumhuriyetleri Ekonomik Görünümü, KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanlığı Ticaret Dairesi

Üye ve Gözlemci Ülkelerin Ekonomik Göstergeleri (2023)

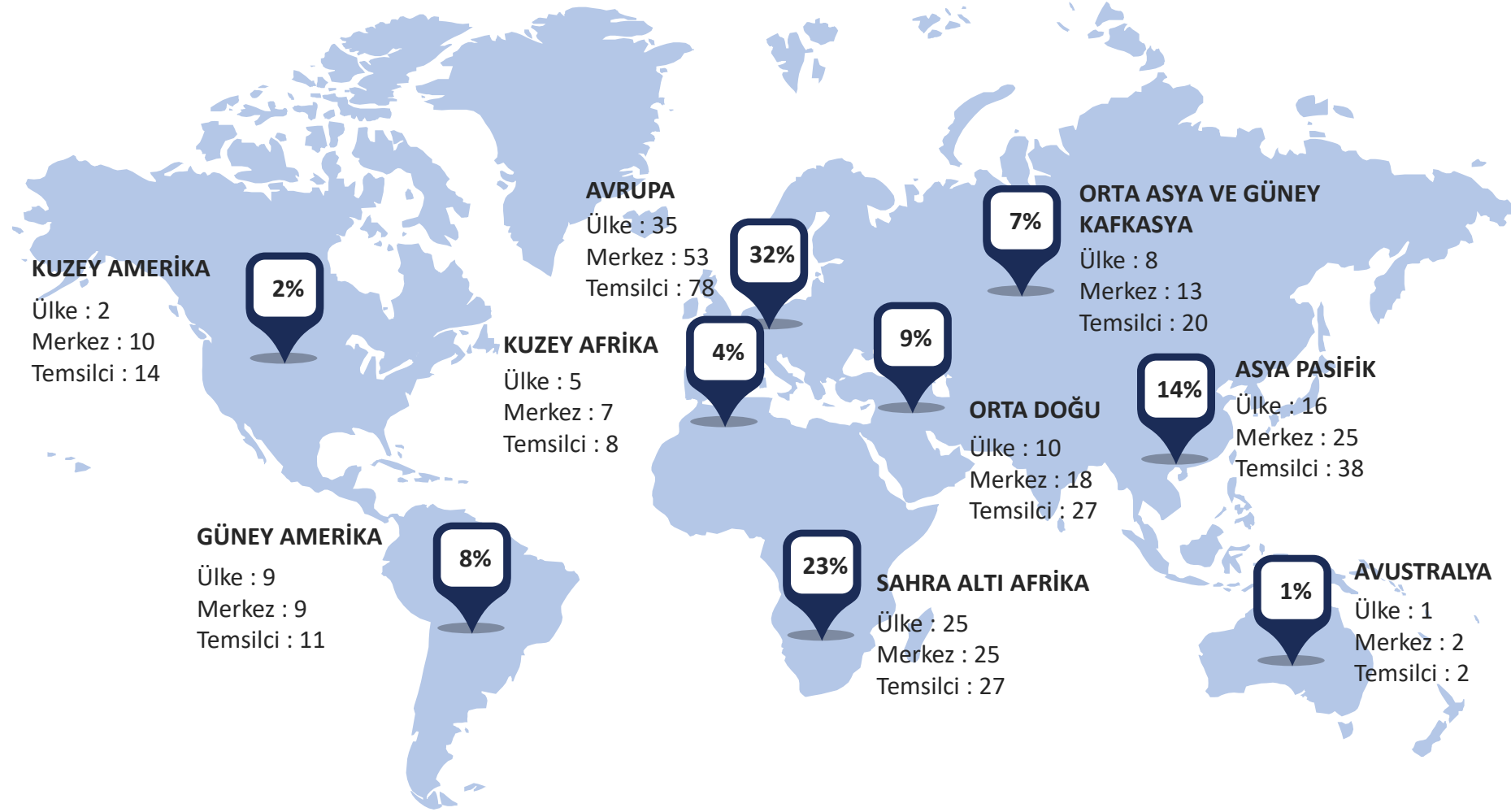
Ülkeler	GSYH (Milyar \$)	Reel GSYH Artış Oranı(%)	Mal İhracatı (Milyar \$)	Mal İthalatı (Milyar \$)
Üye Ülkeler				
Azerbaycan*	72,4	1,1	33,9	17,3
Kazakistan*	263,4	5,1	78,8	61,2
Kırgızistan*	14,0	6,1	3,3	12,3
Özbekistan*	101,6	6,3	18,1	28,7
Türkiye	1.130,0	5,1	255,6	362,0
Gözlemci Ülkeler				
KKTC	3,4**	4,0**	0,2	2,8
Macaristan*	212,6	-0,9	158,1	148,9
Türkmenistan*	77,7	2,0	14,4	3,6

*Tahmin verileri

**2021 yılı verileri

İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

Ticaret Bakanlığı Yurt Dışı Teşkilatı

Hâlihazırda **111** Ülke, **162** Merkez'de (**3**'ü Daimi Temsilcilik) **225** Ticaret Müşaviri/Ataşesi görev yapmaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI